

gemeente
Hardinxveld-Giessendam

Hardinxveld-Giessendam

Perspectiefnota 2023-2026

B&W vergadering 24 mei 2022, Raadsvergadering 7 juli 2022

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1. Financieel perspectief.....	5
1.1 Gecomprimeerd overzicht.....	5
1.2 Financiële uitgangspunten.....	7
1.3 Ontwikkelingen gemeentefonds.....	8
1.4 Financiële positie in perspectief.....	8
2. Risicoparagraaf	10
3. Toekomstige ontwikkelingen	16
Bijlage 1 Begrotingspositie	17
Bijlage 2 Financieel overzicht per programma	18
Bijlage 3 Toelichting loon- en prijsstijgingen	37
Bijlage 4 Investeringsoverzicht 2022-2026.....	38
Bijlage 5 Kasstroomoverzicht t.b.v. investeringsplanning	40

1. Inleiding

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022 zijn de gesprekken over de vorming van een nieuw college gestart. Dit heeft geleid tot een nieuw college, bestaande uit T@B, SGP en CU. Op 17 mei 2022 is het nieuwe college benoemd door de gemeenteraad. De vorming van de coalitie en het opstellen van de perspectiefnota 2023-2026 kruisten elkaar, waardoor eventuele effecten uit het coalitieakkoord nog niet in deze perspectiefnota zijn meegenomen. Deze zullen, voor zover nodig, mee worden genomen bij het opstellen van de begroting 2023-2026.

In deze perspectiefnota wordt een beeld geschetst van de effecten van de bijstellingen, zoals die onder meer voortvloeien uit de begrotingen van de verbonden partijen en verwachte loonontwikkelingen. Het meerjarig beeld vertoont daarbij een negatief beeld. Wordt echter rekening gehouden met verwachte ontwikkelingen op het vlak van de algemene uitkering, maartbrief 2022 en herijking gemeentefonds, en het verwachte effect op de arbitrage uitspraak Jeugd dan kan een sluitend perspectief voor de jaren 2023-2025 worden gepresenteerd. Het jaar 2026 sluit voorlopig nadelig, mede doordat het huidige kabinet de opschalingskorting en de ontwikkeling van het accres in stand houdt. Via onder meer de VNG worden gesprekken gevoerd hoe met het jaar 2026 om te gaan. Richting de begroting 2023-2026 hopen wij hierover meer duidelijkheid te kunnen bieden.

Rekening houdend met de verwachte ontwikkelingen is besloten om de uitkomsten van de biedingen 2022 en volgende jaren in deze perspectiefnota zijn mee te nemen. Daarmee kunnen reeds in gang gezette beleidsvoornemens worden gerealiseerd.

Leeswijzer

Deze perspectiefnota start met het financieel perspectief op hoofdlijn in een gecompriemd overzicht. Daarnaast wordt ingegaan op de financiële uitgangspunten van de begroting 2023 – 2026 met aandacht voor de ontwikkelingen van het gemeentefonds. Hierbij is rekening gehouden met de septembercirculaire 2021, de meicirculaire 2022 is nog niet beschikbaar. De meicirculaire wordt gedurende het besluitvormingsproces afzonderlijk via het college aan de raad aangeboden inclusief de financiële effecten daarvan op het meerjarig perspectief.

Een toelichting op de onderwerpen per begrotingsprogramma is in bijlage 1 opgenomen.

Hoofdstuk 2 betreft de risicoparagraaf en de perspectiefnota wordt afgesloten met hoofdstuk 3 waarin wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen. Dit zijn ontwikkelingen die worden voorzien, maar waarvan nu nog onduidelijk is wat het effect zal zijn.

Er zijn vijf bijlagen:

1. Begrotingspositie
2. Financieel overzicht per programma
3. Toelichting loon- en prijsstijging
4. Investeringsoverzicht 2022-2026
5. Kasstroomoverzicht t.b.v. investeringsplanning

1. Financieel perspectief

1.1 Gecomprimeerd overzicht

Progr.	Onderwerp	Begroting na wijziging 2022	Mutaties 2022 (VJN)	Bijgestelde begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
	Saldo begroting 2021-2024	630.432	-	630.432	-68.141	-771.950	-692.771	-330.008
	Effecten septembercirculaire 2021	811.034	-	811.034	618.440	623.768	706.522	778.277
	Bijgestelde begroting 2021-2024	1.441.466	-	1.441.466	550.299	-148.182	13.751	448.269
	Raadsbesluiten							
	Collegebesluit 16 december 2021 nota R & V	-	-1.860	-1.860	-1.860	-1.860	-1.860	-1.860
	Verhoging bijdrage Veerdiensten raadsvoorstel 24 juni 2021	-	-	-	-18.500	-18.500	-18.500	-18.500
	Groenbeleidsplan 21 april 2022 raadsbesluit structureel	-	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
		-	-26.860	-26.860	-45.360	-45.360	-45.360	-45.360
	Begrotingssaldo per eind april 2022		-26.860	1.414.606	504.939	-193.542	-31.609	402.909
	Gemeenschappelijke Regelingen							
	Verhoging bijdrage lichtmasten Bureau OVL (o.b.v. begroting 2023)	-	-3.538	-3.538	-3.538	-3.538	-3.538	-3.538
	SOJ o.b.v. actuele cijfers februari 2022	-	-1.432.621	-1.432.621	-1.676.721	-1.641.753	-1.641.753	-1.641.753
	GR Sociaal o.b.v. begroting	-	32.000	32.000	407.997	36.218	-320.174	-730.490
	SVHW, stijging bijdrage deelnemers	-	-	-	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000
	Bijdrage Veiligheidsregio VHZHZ	-	-71.313	-71.313	-74.712	-74.712	-74.712	-74.712
	Totaal Gemeenschappelijke Regelingen	-	-1.475.472	-1.475.472	-1.355.974	-1.692.785	-2.049.177	-2.459.493
	Structurele bijstellingen							
	CAO verhoging salariskosten o.b.v. indexering	-	-	-	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
	Herrekening kapitaallasten	-	157.515	157.515	9.647	17.222	49.197	73.219
	Meer innen van leges	-	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500
	Meer opbrengsten door hogere tarieven en meer begrafenissen	-	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
	Mutaties opbrengsten omgevingsvergunningen	-	-114.600	-114.600	89.400	73.600	164.720	126.000
	Afdracht per lichtmast wordt hoger o.b.v. bijstelling begroting 2022	-	-7.640	-7.640	-7.640	-7.640	-7.640	-7.640
	Verhoging precariorechten	-	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
	Verzekeringen	-	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
	Bijdrage GR Drechtsteden	-	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
	Beveiliging gemeentehuis (raadsbesluit 26 oktober 2021)	-	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
	Verhoging papierprijzen	-	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
	Overdracht bodemsanerinstaken	-	-	-	-40.600	-40.600	-40.600	-40.600
	Bedrijfsmatige asbestmeldingen	-	-	-	-11.416	-11.416	-11.416	-11.416
	Uitbreiding formatie Griffie 0,6 - 0,8 fte	-	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000
	Diverse bijstellingen < € 5.000 *1	-	-9.588	-9.588	-5.438	-13.438	-13.438	-13.438
	Totaal structurele bijstellingen	-	-51.813	-51.813	-243.547	-259.772	-136.677	-151.375
	Biedingen budgettair neutraal							
	Beschermde wonen en opvang cofinanciering pilot Wijk-GGD dekking uit reserve sociaal domein	-	-35.000	-35.000	-	-	-	-
	huiselijk geweld en kindermishandeling (door Begr.wijz. DG&J)	-	35.000	35.000	-	-	-	-
	dekking wordt gezocht in de algemene middelen	-	-22.336	-22.336	-	-	-	-
	uitbreiding waakvlam team	-	22.336	22.336	-	-	-	-
	dekking uit sociaal domein	-	-45.000	-45.000	-45.000	-	-	-
	implementatie chatfunctie voor Hardinxveld-Giessendam	-	45.000	45.000	45.000	-	-	-
	dekking uit beschikbaar budget doorontwikkeling dienstverlening	-	-5.000	-5.000	-	-	-	-
	Totaal biedingen budgettair neutraal	-	-	-	-	-	-	-
	Biedingen							
	Uitvoering BRO, er zijn wettelijke taken bijgekomen	-	-	-	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500
	Renoveren bomen Nieuweweg (vervangen 12 bomen)	-	-	-	-36.000	-	-	-
	Sociaaloket op het gemeentehuis	-	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
	Centraal aanspreekpunt: leefomgeving, omgevingszorg en Samenleving hebben behoefte aan specifieke kennis die nu niet in huis is.	-	-15.000	-15.000	-	-	-	-
	HG faciliteert in grootschalige oefening hoog water	-	-9.500	-9.500	-	-	-	-
	Kinderopvang en peuterspeelzalen	-	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
	Kosten audit WPG	-	-20.000	-20.000	-	-	-	-
	WPG	-	-	-	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
	Toename aantal medewerkers/GRID accounts raadsleden/stijgende licentieprijs	-	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
	Diverse biedingen onder € 5.000	-	-3.500	-3.500	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
	Totaal biedingen	-	-133.000	-133.000	-139.500	-103.500	-103.500	-103.500
	Saldo na perspectiefnota 2022-2025		-1.687.145	-245.679	-1.234.082	-2.249.599	-2.320.963	-2.311.459
	Mogelijke positieve effecten							
	Arbitrage uitspraak Jeugdzorg na 2022 voor 75 % ingeboekt	-	-	-	411.033	472.207	545.754	545.754
	Herverdeleffecten gemeentefonds	-	-	-	135.000	405.000	504.000	504.000
	Effecten accres maartbrief 2022 AU	-	-	-	399.000	960.000	1.629.000	1.918.000
	Totale dekking incidentele bijstellingen	-	-	-	399.000	1.506.033	2.506.207	2.967.754
	Saldo na perspectiefnota 2022-2025		1.441.466	-1.687.145	153.321	271.951	256.608	646.791
								-751.705

De posten kleiner dan € 10.000 zijn niet afzonderlijk toegelicht per programma. Dit betreffen kleinere bijstellingen door actualisaties van budgetten.

Financieel perspectief

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat het financieel meerjarenperspectief ten opzichte van de begroting 2022 is verslechterd. De verklaring hier mede voor is de toenemende kosten WMO en Participatie en de toenemende kosten in de Jeugdzorg.

1.2 Financiële uitgangspunten

- De begroting 2023-2026 wordt, evenals voorgaande begrotingen, opgesteld op basis van constante prijzen.
- De inflatieontwikkeling is gekoppeld aan de inflatie over het voor-voorgaande jaar (t-2). Dit betekent dat voor 2023 het inflatiepercentage van 2021 van toepassing is. Dit percentage bedraagt 2,7% (consumentprijsindex). In voorliggende perspectiefnota is dit niet doorgerekend.
- In de perspectiefnota is geen rekening gehouden met de meicirculaire, omdat die bij het opstellen nog niet beschikbaar was. Het effect op de perspectiefnota wordt na het verschijnen van de circulaire doorgerekend en via een aparte memo aan de raad ter beschikking gesteld voorafgaande aan de raadsvergadering. Op die wijze kan het totale financiële plaatje door de raad worden betrokken in haar afweging.
- Voor de begroting 2023-2026 zijn op dit moment de volgende aantallen van toepassing:
 - 18.511 inwoners (per 1 januari 2022);
 - 7.884 objecten met rioolplicht (gebaseerd op opgave SVHW); (peildatum september 2021);
 - 7.303 objecten met afvalstoffenheffingplicht (gebaseerd op opgave SVHW) (peildatum september 2021).
- Voor de formatie wordt uitgegaan van de formele sterkte per 1 januari 2022 (105,65 fte excl. college).
- Er wordt geen algemeen inflatiepercentage toegepast. In de meerjarenraming worden de budgetten individueel tegen het licht gehouden zodat, afhankelijk van trends en ontwikkelingen, bijstellingen plaats kunnen vinden.

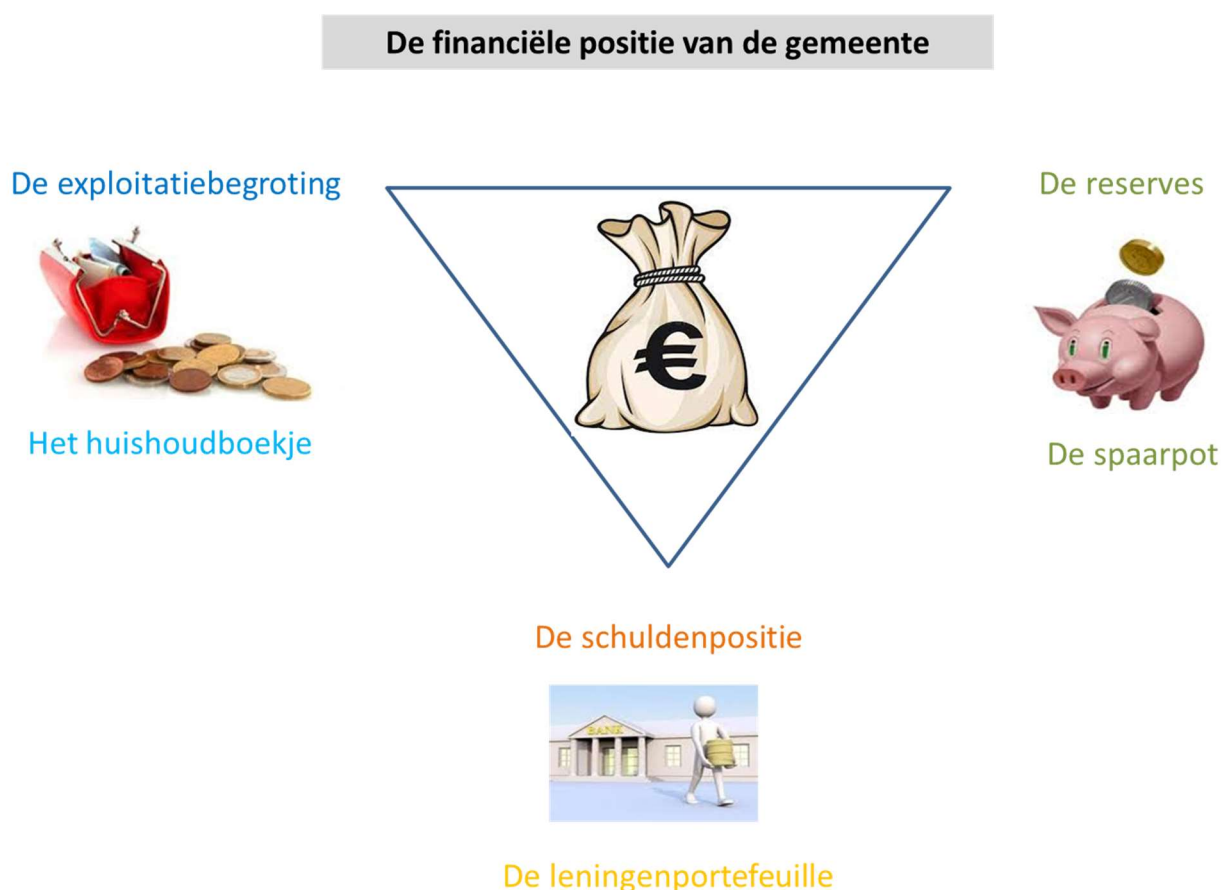
1.3 Ontwikkelingen gemeentefonds

Bij het samenstellen van deze perspectiefnota is zoals gebruikelijk de meicirculaire 2022 voor de algemene uitkering nog niet beschikbaar.

De minister van Binnenlandse Zaken heeft aangegeven dat de herijking verdeling gemeentefonds opschuift naar 1 januari 2023. De verwachting is dat dit model beter aansluit op de kostenverschillen tussen gemeenten en dat een groot aantal knelpunten in de huidige verdeling hiermee weggenomen kan worden. De verwachting is dat de bij de meicirculaire 2022 de financiële effecten zichtbaar zullen zijn. Voor Hardinxveld-Giessendam wordt een positief structureel effect verwacht van € 135.000 in 2023 oplopende naar circa € 500.000 in 2025. Indicatief gaat het voor ons om een plus van per saldo € 28 per inwoner. Het ingroei-pad is voor drie jaar en wordt voor alle gemeenten voor het jaar 2023 op maximaal € 7,50 per inwoner gezet.

1.4 Financiële positie in perspectief

De financiële positie van de gemeente bestaat uit een drietal componenten en kunnen als volgt worden weergegeven:

Deze drie componenten dienen in samenhang te worden beoordeeld. Bijvoorbeeld extra investeringen zullen enerzijds gedekt moeten worden binnen de exploitatie, via kapitaallasten, maar ook gefinancierd. Als dit wordt gedaan via een lening leidt dit op korte termijn tot rentelasten (effect op de exploitatiebegroting) en op langere termijn tot aflossing (uitgaande geldstroom). Kortom: besluiten met financiële gevolgen dienen altijd in het perspectief van bovengeschetste componenten beschouwd te worden.

In zowel de perspectiefnota als in de begroting worden de componenten meegewogen en dat is onder meer terug te zien in bijlage 5 (Kasstroomoverzicht t.b.v. investeringsplanning), waar de uitgangspunten van de nota Financieringsvisie en rentebeleid worden meegewogen in de haalbaarheid van de dekking van investeringen. Daarbij wordt rekening gehouden met 40% externe financiering.

2. Risicoparagraaf

Overdracht bodemsaneringstaken

Met de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2023 komen er nieuwe taken naar gemeenten toe en verandert er ook het een en ander in de bestaande vergunningverlening rondom milieu. Deze taken zijn belegd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ).

1. Overdracht bodemsaneringstaken

Op dit moment is de Provincie Zuid-Holland bevoegd gezag over de bodemsaneringstaken. Zij belegt deze taken bij OZHZ. Onder de Omgevingswet wordt de gemeente bevoegd gezag. OZHZ zal nog steeds de uitvoering doen, maar de financiële lasten komen te liggen bij de gemeente. Er was en is veel discussie over de Rijksmiddelen die beschikbaar komen voor deze taakuitvoering. Deze zijn dusdanig beperkt dat de taakuitvoering in gevaar komt. Om de continuïteit binnen de omgevingsdienst te waarborgen zijn er extra middelen vanuit de gemeente nodig. Op basis van gegevens van de afgelopen jaren heeft OZHZ berekend dat de kosten voor Hardinxveld-Giessendam uitkomen op € 65.000. Omdat er nog veel onzekerheden zijn adviseert OZHZ om € 40.600 structureel en € 24.400 incidenteel voor 2023 op te nemen. Omdat er nog geen definitieve uitspraak is over de Rijksmiddelen, de principiële discussie die hiermee samenhangt (middelen moeten taak volgen), en een deel van deze taken ook afhangen van het grondverzet binnen de gemeente is het voorstel om vanaf 2023 het structurele deel op te nemen in de begroting en het incidentele deel van € 24.400 op te nemen in de risicoparagraaf.

2. Vergunningverlening milieu

Vanwege diverse veranderingen op het gebied van vergunningverlening milieu (o.a. vooroverleg, veranderende informatie- en meldingsplichten) verwacht OZHZ meer tijd nodig te hebben om deze taken uit te voeren. Er zit nu nog een onzekerheidsmarge in wat de werkelijke kosten zijn. De structurele kosten bedragen € 2.000 vanaf 2023 en € 7.000 incidenteel. Mogelijk is de € 2.000 binnen het bestaande budget op te vangen, maar mocht dit niet lukken dan zal alsnog in 2023 een bijstelling van het budget moeten volgen. Daarom wordt voorgesteld om vanaf 2023 € 2.000 structureel en € 7.000 incidenteel op te nemen in de risicoparagraaf.

Implementatie Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging

De implementatie van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging (Wkb) (inwerkingtreding 1 januari 2023) brengen financiële onzekerheden met zich mee. In de 2e helft van 2021 is er een inhaalslag in gang gezet in het dossier implementatie Omgevingswet en Wkb, met name gericht op de minimale acties die nodig zijn voor de datum van inwerkingtreding (1 januari 2023). Deze inhaalslag heeft impact op de organisatie. Sowieso is de implementatie van deze wetgeving als een grote veranderopgave met een grote tijdsperiode en een grote mate van complexiteit te kwalificeren dat veel vraagt van de organisatie (zowel ambtelijk als bestuurlijk).

Er is veel te doen. Voor 1 januari 2023 is het vanuit de minimale acties in ieder geval nodig dat er besluiten worden genomen over de legesverordening, de erfgoedverordening en de verordening nadeelcompensatie. Daarnaast moet er een adviescommissie ruimtelijke kwaliteit worden ingesteld en moet er een verordening adviescommissie ruimtelijke kwaliteit worden vastgesteld.

Ook moeten huidige werkprocessen worden aangepast aan de nieuwe wetgeving. Te denken valt aan het reguliere vergunningenproces en het proces rondom toezicht en handhaving. We richten ook het proces van de omgevingstafel in die ondersteunend is aan initiatieven die niet binnen de vastgestelde kaders passen, maar die wel vanuit de ja, mits benadering het waard zijn om nader te verkennen. De inmiddels genomen besluiten rondom delegatie, bindend adviesrecht en participatieplicht moeten worden geïntegreerd in de werkprocessen, zowel ambtelijk als bestuurlijk.

Om de werkprocessen goed ingebed te krijgen voor de datum van inwerkingtreding zijn ook randvoorwaardelijke zaken belangrijk zoals opleidingen en trainingen en het opzetten van specifieke communicatie- en informatievoorziening via verschillende kanalen, zowel intern gericht als extern.

Wat absoluut noodzakelijk is voor 1 januari 2023 is dat het digitaal stelsel goed werkt. Hoewel we daar in regionaal verband hard aan werken, blijft dit een spannend proces, mede vanuit de organisatie rondom de landelijke voorziening. Daar hebben we als gemeente relatief weinig invloed op, maar blijven we hier onverminderd aan werken binnen de grenzen van het verloop van de voorbereidingen en implementatie op landelijk niveau.

Wat niet perse hoeft voor de invoeringsdatum, maar waar we wel al een start mee moeten maken, is het vullen van een deel van het omgevingsplan. We krijgen weliswaar de tijd tot 2030 om een geheel grondgebied dekkend omgevingsplan te maken, maar die tijd is relatief kort gezien de complexiteit van deze transitie. Die tijd moeten we dus goed benutten en vandaar de gewenste start voor 1 januari 2023. Zo zien we ook dat verschillende buurgemeenten inmiddels gestart zijn. Ditzelfde geldt voor het opstellen van een omgevingsvisie. Niet noodzakelijk om die voor 1 januari 2023 te hebben, maar wel belangrijk om de start te hebben gemaakt voor dat moment. Tot eind 2023 hebben we de tijd om deze visie vast te stellen.

Om de inhaalslag mogelijk te maken en om de impact op de organisatie beheersbaar te houden wordt ingezet op het maken van "werk met werk". Daarnaast vinden er continu gesprekken plaats om de impact op de organisatie te blijven kwalificeren en te kwantificeren en wanneer nodig daarop te acteren ook in financiële zin. Maar vanwege de complexiteit van deze verandering is daar nu niet op alle onderdelen altijd exact de vinger op te leggen.

Als concreet punt lichten we daarvoor het vullen van het omgevingsplan voor het gehele grondgebied uit. Het is nu nog onduidelijk wat dat exact in zijn volledigheid gaat betekenen. Wel is duidelijk dat we dit gefaseerd aan moeten pakken om de ambtelijke organisatie niet over te belasten en dat we een samenwerking aan moeten gaan met stedenbouwkundige bureaus vanwege specifieke kennis rondom bijvoorbeeld de bruidsschat en de vertaling daarvan in het omgevingsplan en de relatie met andere beleidsaspecten vanuit de verbrede reikwijdte zoals de Omgevingswet bedoelt. Specifieke kennis vanuit het omgevingsrecht is hierin onontbeerlijk en moeten we van buiten onze organisatie organiseren.

Naast de ontwikkelfase van het vullen van een gebied dekkend omgevingsplan, is er ook sprake van een beheerfase. Daarbij komen ook structurele functies kijken die een belangrijke rol vervullen, zoals die van regel- en plananalisten/beheerders en geo-experts. Hoe dit exact zijn vertaling krijgt in bijvoorbeeld formatieve zin en hoe dit te borgen (lokaal en/of regionaal) is nog onderdeel van gesprek en wordt ook gevoerd in Drechtstedelijk verband. Daarin is specifieke aandacht voor het benutten van samenwerkingskracht en eventuele efficiencyvoordelen.

In de begroting is voor de komende jaren het volgende vervat als budget Omgevingswet:

	2022	2023	2024	2025	2026
	€ 130.000	€ 130.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
	€ 77.500*				
	€ 207.500	€ 130.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000

*Via resultaatbestemming jaarrekening 2021.

Gezien de financiële onzekerheden is het in dit stadium lastig aan te geven hoe het financiële verloop zich werkelijk gaat verhouden tot het budget Omgevingswet zoals vervat in de begroting. De komende tijd besteden we aandacht aan het verder uitdiepen en het aanbrengen van meer scherpte in de financiële implicaties. Daarin maken we ook de verbinding met andere budgetten die mogelijk ingezet kunnen worden voor de kosten. Via tussentijdse rapportages van de P&C-cyclus geven wij hier nader inzicht in.

Groeiagenda

In 2022 wordt van de gemeenten een nieuw besluit gevraagd op de inzet van de Groeiagenda, de zogenoemde ruimtelijk-economische samenwerking. De 1^e periode van 4 jaar voor de uitvoering van de Groeiagenda die loopt tot 2030 is komend jaar voorbij. Om alle ambities uit te voeren, is mogelijk aanvullend budget nodig, bovenop het aandeel dat al in de lokale begroting structureel is opgenomen. De gemeenteraad is begin 2022 tijdens een Ontmoeting bijgepraat over de pijlers en inhoudelijke opgaven in de Groeiagenda waarbij deze financiële ontwikkeling reeds is benoemd. Op het moment van schrijven is nog niet te berekenen wat de omvang is van de financiële vraag en de betekenis ervan voor de verdere uitvoering van de Groeiagenda. Zodra het voorstel er is, zal de gemeenteraad zowel vanuit financieel als inhoudelijk perspectief moeten oordelen.

Jeugdwet

De uitvoering van de Jeugdwet is een taakveld binnen het sociaal domein. De bekostiging maakt met ingang van 1 januari 2019 geen deel meer uit van de integratie uitkering sociaal domein van de algemene uitkering van het Rijk. Deze gelden zijn als zodanig algemeen dekkingsmiddel geworden. De taken vanuit de Jeugdwet zijn gedelegeerd en gemandateerd aan de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd. De serviceorganisatie Jeugd (SOJ) Zuid-Holland Zuid is de uitvoeringsorganisatie.

Vanwege de sterk gestegen kosten is het gehele budget naar de regionale zorgmarkt gegaan. Te zien is dat de kosten van de uitvoering van de Jeugdwet stijgen. We zien deze kostenstijging voornamelijk in de zorginkoop en dan op de producten verblijf en specialistische GGZ. Er is een zichtbare stijging in de gemiddelde kosten per cliënt, dit betekent dat er meer kosten worden gedeclareerd door zorgaanbieders. Het aantal cliënten dat jeugdhulp ontvangt blijft nagenoeg gelijk. Door de nieuwe inkoopafspraken tussen de SOJ en zorgaanbieders en het normenkader verwachten we dat deze stijging geleidelijk zal afvlakken. Tegelijk zetten we in op een kritische toegang in het doorverwijzen van jeugdigen. Dit gebeurt zowel lokaal als regionaal.

Om deze trend van kostenstijging om te zetten in een daling zijn maatregelen geformuleerd in de ontwikkelagenda. Het merendeel van de maatregelen is na enige vertraging door o.a. de coronacrisis zowel lokaal als regionaal gestart. Voor 2022 is in het AB besloten een begrotingswijziging door te voeren van €17,5 miljoen. Op dit moment zien wij de jeugdhulpuitgaven stijgen c.q. dat de voorgenomen besparingen niet worden gerealiseerd en er extra kosten zijn vanwege stijging van de zorgsalarissen. Er is op verzoek van het AB in de realistische begroting 2022 geen rekening gehouden met groei.

Het AB van 7 april 2022 heeft besloten om voor de meerjarenbegroting het scenario 5%, 2,5%, 0% te nemen. De begroting van de GR is een optelsom van tien lokale begrotingen en er wordt per gemeente afgerekend omdat er geen solidariteit meer is. Er is nog veel financiële onzekerheid door een aantal aspecten: een hervormingsagenda, een mogelijke wetswijziging en de discussie over de rijksbijdrage. Van de nieuwe afspraken en ook van de lokale maatregelen zijn de effecten nog niet zichtbaar.

Het kabinet stelt voor 2022 €1,314 miljard extra beschikbaar aan gemeenten ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg.

De bezuiniging van 500 miljoen op de jeugdzorg, die in het regeerakkoord staat, is van de baan. Wel zal verantwoordelijk staatssecretaris onderzoeken of het mogelijk is een eigen bijdrage voor de jeugdzorg in te voeren. Ook zal er bekeken worden of het mogelijk is om behandelingen te schrappen die nu nog uit het jeugdzorgpotje worden betaald.

Algemene uitkering

De belangrijkste inkomstenbron van iedere gemeente is het gemeentefonds. Omdat dit algemene middelen zijn, kan de gemeente zelf beslissen over de besteding ervan. Het gemeentefonds is gekoppeld aan de rijksuitgaven. Dit houdt in dat wanneer het Rijk meer uitgeeft, het gemeentefonds omhoog gaat. Andersom geldt dit ook. Dit principe wordt ook wel “Samen de trap op, samen de trap af” genoemd. Ervaringen geven aan dat niet altijd sprake is van een groei van het Gemeentefonds en toch ook rekening moet worden gehouden met het gegeven dat het Gemeentefonds een daling te zien geeft. Belangrijke factoren bij de berekening van de hoogte van de uitkering zijn het precieze aantal inwoners en woningen, de gevolgen van overheveling van specifieke uitkeringen en de netto rijksuitgaven.

De minister van Binnenlandse Zaken heeft in december 2020 aangegeven dat de herijking verdeling gemeentefonds opschuift naar 1 januari 2023. De verwachting is dat dit model beter aansluit op de kostenverschillen tussen gemeenten en dat een groot aantal knelpunten in de huidige verdeling hiermee weggenomen kan worden. De verwachting is dat de bij de meicirculaire 2022 de financiële effecten zichtbaar zullen zijn. Voor Hardinxveld-Giessendam wordt een positief structureel effect verwacht van € 135.000 in 2023 oplopende naar circa € 500.000 in 2025. Indicatief gaat het voor ons om een plus van per saldo € 28 per inwoner. Het ingroeipad is voor drie jaar en wordt voor alle gemeenten voor het jaar 2023 op maximaal € 7,50 per inwoner gezet.

Met ingang van 2019 is de integratie-uitkering sociaal domein; Wmo, Jeugdwet en Participatiewet, met uitzondering van enkele onderdelen, opgegaan in de algemene uitkering. Daarmee maakt het voortaan deel uit van de samen-trap-op-af systematiek. Ondanks een extra uitkering voor Jeugd over de jaren 2019 t/m 2021 zullen met name de participatie- en jeugdbudgetten de komende jaren onder druk blijven staan.

Over de arbitrage-uitspraak jeugdzorg na 2022 wordt, naar alle waarschijnlijkheid, bij de meicirculaire meer duidelijkheid gegeven. De invoering van het woonplaatsbeginsel waarin geregeld wordt welke gemeente financieel verantwoordelijk is, is met een jaar uitgesteld naar 2023. De verwachting is dat onze gemeente hier positieve effecten van zal ondervinden.

In de maartbrief 2022 is een voorzichtige doorkijk gegeven van de ontwikkeling van de uitkeringsfactor (accres); “Samen de trap op, samen de trap af”, gegeven. De komende jaren kunnen we op een aanzienlijke toename van het accres rekenen. Voor het begrotingsjaar 2026 wordt een forse daling voorzien als gevolg van het schrappen van de oloploop opschalingskorting in de jaren 2023-2025 en het terugvallen van het accres vanaf 2026 naar een structureel niveau.

Wmo

De Wmo is een ‘openeinderegeling’: de kosten in enig jaar zijn afhankelijk van het beroep dat op de regeling wordt gedaan.

Vanaf 1 januari 2022 spreken we over een nieuwe GR sociaal, waar de taken van de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) onder vallen. De uitvoeringsorganisatie SDD voert voor onze gemeenten het grootste deel van de Wmo-taken uit (maatwerkvoorzieningen). De SDD benut hiervoor een groot deel van de Wmo-budgetten van de gemeente. De SDD hanteert het principe van afrekening naar gebruik. In 2021 zijn de kostenverdeelsleutels, bedoeld voor de verdeling van de gemeentelijke bijdragen aan de GR Drechtsteden geactualiseerd. Tot en met 2022 werden de totale apparaats- en uitvoeringskosten verdeeld op basis van het 5-jarige gemiddelde van het aantal bijstandsklanten. Vanaf 2023 worden de apparaatskosten verdeeld over alle diensten. Dit pakt op onderdelen voor Hardinxveld-Giessendam nadelig uit en betekent een stijging van kosten. Het budget voor het organiseren van algemene voorzieningen blijft lokaal en zit voor een deel in de Maatschappelijke Agenda (MAG).

De realisatiecijfers van de afgelopen jaren vormen de basis voor de komende jaren waarmee de budgetten herijkt kunnen worden. Hierbij is ook een marge ingebouwd. De realisatiecijfers van de volgende jaren bieden een verdere basis voor betrouwbaardere prognoses.

De verwachting is dat de stijging van de kosten voor de Wmo de komende jaren zal doorzetten. Dit komt voornamelijk doordat 1) het aantal toegekende voorzieningen stijgt; en 2) de kostprijs van de voorzieningen toeneemt.

De uitgaven op de individuele begeleiding en dagbesteding stijgen al geruime tijd. De vergrijzing, ambulantisering en extramuralisering (langer zelfstandig thuis) zal de komende jaren verder toenemen en zorgen voor een autonome groei in de vraag naar ondersteuning. Sinds 2019 stijgt ook het aantal inwoners dat een beroep doet op huishoudelijke hulp fors. Een belangrijke oorzaak hiervan is de invoering van een vaste eigen bijdrage van € 19,00 per vier weken (het abonnementstarief) dat leidt tot een aanzuigende werking. Dit abonnementstarief staat vanaf invoering al ter discussie. Voor het abonnementstarief is in het regeerakkoord het voornemen opgenomen om dit te wijzigen naar een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor de huishoudelijke ondersteuning. De planning is dat een eventuele wetwijziging pas op 1 januari 2025 zal ingaan. Voor de komende jaren zal de groei naar verwachting verder doorzetten.

Ook de nieuwe aanbesteding huishoudelijke ondersteuning leidt naar verwachting tot hogere tarieven door stijgende cao-lonen, krapte op de arbeidsmarkt en de AMvB reële prijs die straks van toepassing is op de nieuwe inkoopcontracten.

Het jaar 2022 en 2023 staan in het teken van de herijking Wmo. De huidige verordening Maatwerkvoorzieningen is dit jaar door de raad as-is vastgesteld. Dit betekent dat er enkel noodzakelijke veranderingen zijn aanbracht, denk aan naamswijzigingen, om de rechtmatigheid te garanderen. De nieuwe herijking biedt een bredere keuze aan gemeenten om te kunnen sturen op de Wmo. Door de nieuwe GR Sociaal is er meer maatwerk mogelijk. De verwachting is dat we hierdoor ook kunnen meer sturen op de stijgende kosten van de Wmo.

Een andere onzekere factor is de doordecentralisatie van beschermd wonen en opvang die vanaf 2022 van start is gegaan. De doordecentralisatie betekent dat wij als regiogemeente in de loop der jaren verantwoordelijk zullen worden voor een groeiend aantal cliënten. Daarnaast wordt, naar verwachting, per 2024 het nieuwe objectieve verdeelmodel en het woonplaatsbeginsel stapsgewijs ingevoerd. De afgelopen jaren had onze regio een overschot op het budget Beschermd wonen, hetgeen ieder jaar volgens een vaste verdeelsleutel werd verdeeld over de gemeenten. Vanuit deze middelen bekostigde onze gemeente lokale (preventieve) initiatieven. Met de komst van het nieuwe verdeelmodel zat dit overschot naar verwachting geleidelijk verdwijnen. Tot in ieder geval 2024 blijft het principe van financiële solidariteit in de regio gehanteerd, op basis van de samenwerkingsovereenkomst beschermd wonen en opvang. We blijven de ontwikkelingen nauwlettend volgen.

Door al deze ontwikkelingen zullen de kosten voor Wmo ondersteuning op langere termijn verder toenemen. De SDD stuurt op het beperken van de kosten via scherpe sturing op de contracten en afschaling naar lichtere vormen van ondersteuning als dat mogelijk is.

Grondexploitaties/projecten

De risico's rondom grondexploitaties en anterieure overeenkomsten worden beschreven in het MPG en t-MPG. Het MPG 2022 wordt behandeld in de raadsvergadering van 23 juni 2022. Korthedshalve wordt voor de risico's naar het MPG 2022 verwezen. Op basis van dit MPG zijn de voorziene risico's op de grondexploitaties via de jaarrekening 2021 voorzien en is de reserve bouwgrondexploitaties beschikbaar. Voor de anterieure overeenkomsten geldt dat met name bij de complexere projecten risico's op niet-verhaalbare kosten mogelijk zijn. Middels risicobeheersing en afspraken in de overeenkomsten worden deze zoveel mogelijk afgedekt

Ontwikkeling inflatie niet verwerk in Perspectiefnota

De gevolgen van de oorlog in Oekraïne en de daaruit voortvloeiende inflatie zijn niet verwerkt in deze perspectiefnota. Dit doordat deze effecten onzeker zijn. Deze gevolgen hebben onder meer invloed op de onderhoudsbudgetten en investeringen voor de openbare ruimte en de energiebudgetten.

3. Toekomstige ontwikkelingen

In dit hoofdstuk wordt een doorkijk gepresenteerd voor de komende jaren. Onderstaande onderwerpen worden voor de toekomst voorzien, maar zijn voor alsnog niet nader te concretiseren, zodanig dat het tot een financiële vertaling leidt. Deze onderwerpen zullen in de volgende perspectiefnota('s) verder aan de orde worden gesteld.

Herijking gemeentefonds

De minister van Binnenlandse Zaken heeft in december 2020 aangegeven dat de herijking verdeling gemeentefonds opschuift naar 1 januari 2023. De verwachting is dat dit model beter aansluit op de kostenverschillen tussen gemeenten en dat een groot aantal knelpunten in de huidige verdeling hiermee weggenomen kan worden. De verwachting is dat de bij de meicirculaire 2022 de financiële effecten zichtbaar zullen zijn

Bijlage 1 Begrotingspositie

Totaal baten programma's	Rekening 2021	Begroting 2022	Mutaties 2022 (VJN)	Bijgestelde begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1. Bestuur	359	0	0	0	0	0	0	0
2. Leven, reizen en documenten	226.368	238.090	32.090	270.180	270.180	270.180	270.180	270.180
3. Openbare orde en veiligheid	28.900	9.800	0	9.800	9.800	9.800	9.800	9.800
4. Verkeer en vervoer	173.218	133.831	0	133.831	133.831	133.831	133.831	133.831
5. Ondernemen en bedrijvigheid	206.509	177.700	0	177.700	177.700	177.700	177.700	177.700
6. Scholing	181.000	236.753	241.882	478.635	126.000	126.000	126.000	126.000
7. Samenleven	1.180.980	722.580	0	722.580	722.580	722.580	722.580	722.580
8. Werk en inkomen	2.662.767	2.365.628	0	2.365.628	2.365.628	2.365.628	2.365.628	2.365.628
9. Zorg en welzijn	756.945	96.500	113.124	209.624	96.500	96.500	96.500	96.500
10. Gezondheid en milieu	4.875.912	4.462.758	8.000	4.470.758	4.470.758	4.470.758	4.470.758	4.470.758
11. Bouwen, wonen en gebruiken	5.667.914	9.144.929	-27.911	9.117.018	5.561.436	8.145.541	5.612.062	5.642.998
12. Woonomgeving	11.113	1.000	0	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal baten programma's (voor mut. reserves)	15.971.985	17.589.569	367.185	17.956.754	13.935.413	16.519.518	13.986.039	14.016.975

Totaal lasten programma's	Rekening 2021	Begroting 2022	Mutaties 2022 (VJN)	Bijgestelde begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1. Bestuur	2.156.274	2.609.299	41.700	2.650.999	2.644.350	2.637.081	2.652.647	2.652.647
2. Leven, reizen en documenten	602.801	622.393	31.090	653.483	646.161	650.866	654.226	654.218
3. Openbare orde en veiligheid	2.039.241	1.914.447	104.205	2.018.652	1.952.162	1.952.020	1.948.273	1.948.251
4. Verkeer en vervoer	2.277.903	2.784.031	14.345	2.798.376	2.836.040	2.922.215	2.732.766	2.717.684
5. Ondernemen en bedrijvigheid	280.295	584.579	-8.361	576.218	579.363	569.466	569.547	569.535
6. Scholing	1.004.606	1.232.211	134.572	1.366.783	1.039.264	1.038.416	1.016.936	1.025.565
7. Samenleven	2.156.836	1.940.310	-82.534	1.857.776	1.867.207	1.861.440	1.869.238	1.877.011
8. Werk en inkomen	3.996.829	4.103.372	-14.152	4.089.220	3.483.293	3.620.692	3.734.686	3.820.438
9. Zorg en welzijn	14.364.029	13.259.348	1.587.956	14.847.304	14.987.676	15.233.352	15.553.578	15.878.484
10. Gezondheid en milieu	4.659.916	3.856.515	366.430	4.222.945	4.073.253	4.049.274	4.033.059	4.035.011
11. Bouwen, wonen en gebruiken	5.820.094	10.138.737	-335.355	9.803.382	6.180.129	9.114.595	6.519.420	6.589.076
12. Woonomgeving	1.043.298	1.134.410	-2.705	1.131.705	1.060.182	1.004.274	1.000.635	1.000.075
Totaal lasten programma's (voor mut. reserves)	40.402.123	44.179.652	1.837.191	46.016.843	41.349.080	44.653.691	42.285.011	42.767.995

Totaal saldi programma's	Rekening 2021	Begroting 2022	Mutaties 2022 (VJN)	Bijgestelde begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1. Bestuur	-2.155.915	-2.609.299	-41.700	-2.650.999	-2.644.350	-2.637.081	-2.652.647	-2.652.647
2. Leven, reizen en documenten	-376.433	-384.303	1.000	-383.303	-375.981	-380.686	-384.046	-384.038
3. Openbare orde en veiligheid	-2.010.341	-1.904.647	-104.205	-2.008.852	-1.942.362	-1.942.220	-1.938.473	-1.938.451
4. Verkeer en vervoer	-2.104.685	-2.650.200	-14.345	-2.664.545	-2.702.209	-2.788.384	-2.598.935	-2.583.853
5. Ondernemen en bedrijvigheid	-73.786	-406.879	8.361	-398.518	-401.663	-391.766	-391.847	-391.835
6. Scholing	-823.606	-995.458	107.310	-888.148	-913.264	-912.416	-890.936	-899.565
7. Samenleven	-975.856	-1.217.730	82.534	-1.135.196	-1.144.627	-1.138.860	-1.146.658	-1.154.431
8. Werk en inkomen	-1.334.063	-1.737.744	14.152	-1.723.592	-1.117.665	-1.255.064	-1.369.058	-1.454.810
9. Zorg en welzijn	-13.607.084	-13.162.848	-1.474.832	-14.637.680	-14.891.176	-15.136.852	-15.457.078	-15.781.984
10. Gezondheid en milieu	215.995	606.243	-358.430	247.813	397.505	421.484	437.699	435.747
11. Bouwen, wonen en gebruiken	-152.181	-993.808	307.444	-686.364	-618.693	-969.054	-907.358	-946.078
12. Woonomgeving	-1.032.184	-1.133.410	2.705	-1.130.705	-1.059.182	-1.003.274	-999.635	-999.075
Totaal saldi programma's (voor mutaties reserves)	-24.430.138	-26.590.083	-1.470.006	-28.060.089	-27.413.667	-28.134.173	-28.298.972	-28.751.020
Algemene dekkingsmiddelen baten	31.110.817	31.553.833	5.000	31.558.833	30.915.622	30.920.309	31.191.536	31.640.782
Algemene dekkingsmiddelen lasten	-698.899	-41.229	-251.620	-292.849	-216.968	-181.422	-155.085	-133.063
Bedrijfsvoering	-5.542.458	-5.992.866	-43.830	-6.036.696	-5.324.537	-5.179.075	-5.166.425	-5.168.588
Saldo baten en lasten (voor mutaties reserves)	439.322	-1.070.345	-1.760.456	-2.830.801	-2.039.550	-2.574.361	-2.428.946	-2.411.889
Totaal onttrekkingen aan reserves	6.966.779	3.148.100	100.171	3.248.271	1.528.868	1.053.162	845.359	837.806
Totaal toevoeging aan reserves	-6.221.155	-663.149	-	-663.149	-723.400	-728.400	-737.376	-737.376
Begrotingsresultaat (+/- is vd)	1.184.946	1.414.606	-1.660.285	-245.679	-1.234.082	-2.249.599	-2.320.963	-2.311.459

Bijlage 2 Financieel overzicht per programma

Programma 1 Bestuur

Programma 1. Bestuur		bedragen in €						
	Rekening 2021	Begroting 2022	Mutaties 2022 (V/N)	Bijgestelde begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	359	0	0	0	0	0	0	0
Lasten	2.156.274	2.609.299	41.700	2.650.999	2.644.350	2.637.081	2.652.647	2.652.647
Saldo van baten en lasten	-2.155.915	-2.609.299	-41.700	-2.650.999	-2.644.350	-2.637.081	-2.652.647	-2.652.647
Toevoeging aan reserves	180.508	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	39.738	22.730	0	22.730	13.865	0	0	0
Resultaat	-2.296.685	-2.586.569	-41.700	-2.628.269	-2.630.485	-2.637.081	-2.652.647	-2.652.647

Programma 1. Bestuur		bedragen in €				
Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	
Bijstellingen:						
- Bestuurlijke samenwerking; bijdrage aan Servicegemeente Dordrecht	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	
- College van burgemeester en wethouders	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	
- Bestuursondersteuning raad en rekenkamer, uitbreiding formatie	65.000	65.000	65.000	65.000	65.000	
Herijkingen:						
- Bestuurlijke samenwerking, beheer waterbus naar andere programma's	-52.800	-52.800	-52.800	-52.800	-52.800	
Diverse bijstellignen < € 10:000	6.500	6.500	6.500	6.500	6.500	
	41.700	41.700	41.700	41.700	41.700	

Bijstellingen

Bijdrage Servicegemeente Dordrecht

Het budget van de bijdrage aan de regionale samenwerking (voorheen GR Drechtsteden) vraagt om een structurele verhoging. In de 2e bestuursrapportage van de voormalige gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat een dataplatform wordt gerealiseerd. Enkele jaren geleden is Gemeentebelastingen Drechtsteden/Onderzoekcentrum Drechtsteden onder de noemer SmartDataCenter (SDC) begonnen om de schat aan ruwe data waar we in de regio over beschikken voor bredere toepassing om te zetten naar informatie. Dit gebeurt door middel van een dataplatform, een centrale plek waar data wordt verzameld en samengevoegd en waarbinnen ook analyses op de data gedaan kunnen worden. Daarnaast biedt het SmartDataCenter het ontwikkelen van dashboards aan de gemeenten aan. De realisatie van een dataplatform en dashboards vormen de eerste stappen richting datagedreven sturing. Het verwerken van data naar informatie, kennis en inzicht vraagt echter capaciteit. De financiering van deze voorziening binnen het sociaal domein is al structureel geregeld. In de aanlooperperiode zijn de overige exploitatiekosten incidenteel gefinancierd uit het regionaal projecten portfolio (RPP). Om dit structureel te regelen, vraagt dit van Hardinxveld-Giessendam een bijdrage van € 30.000 per jaar. Omdat pas is opgenomen in de regionale 2e burap, is dit bedrag nog niet verwerkt in de lokale begroting 2022. Daarnaast is de bijdrage voor de (regio)griffie komen te vervallen vanwege het opheffen van de Drechttraad. Het voorstel is om dit vrijvallende budget van € 22.000 in te zetten in dit eveneens regionale budget.

Middelen: € 8.000 structureel

Dotatie pensioenverplichtingen bestuurders

Voor het APPA-plan (Algemene Pensioenwet van Politieke Ambtsdragers) blijkt dat de kosten in de afgelopen jaren wel sterk zijn toegenomen. Tot en met eind 2021 was dit ondergebracht bij een verzekeraar, maar vanaf 2022 moeten wij dit in eigen beheer opbouwen. Daarvoor is het noodzakelijk om een voorziening voor pensioenverplichtingen bestuurders te vormen en zal jaarlijks een actuariële berekening nodig zijn. Gelet op de ontwikkeling van de kosten in de afgelopen jaren is de verwachting dat het huidige budget ontoereikend is om de benodigde dotatie af te dekken.

Middelen: € 15.000 structureel

Uitbreiding formatie griffie

De werkgeverscommissie heeft de afgelopen 2 jaar meerdere keren met de griffie gesproken over de aanhoudende werkdruk. Tussentijds is getracht de werkdruk enigszins te verlagen door de tijdelijke

inhuur. Helaas bood dit onvoldoende soelaas en blijft de praktijk dat er structureel wordt overgewerkt, dat desondanks achterstanden niet weggewerkt kunnen worden en nieuwe zaken niet of onvoldoende aandacht krijgen. Reden voor de werkgeverscommissie om in te gaan zetten op formatie-uitbreiding van 0,6 – 0,8 fte. Het presidium heeft daarom op 7 maart jl. besloten hiervoor in de perspectiefnota budget op te nemen.

Middelen: € 65.000 structureel

Programma 2 Leven, reizen en documenten

Programma 2. Leven, reizen en documenten

bedragen in €

	Rekening 2021	Begroting 2022	Mutaties 2022 (V/N)	Bijgestelde begr. 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	226.368	238.090	32.090	270.180	270.180	270.180	270.180	270.180
Lasten	602.801	622.393	31.090	653.483	646.161	650.866	654.226	654.218
Saldo van baten en lasten	-376.433	-384.303	1.000	-383.303	-375.981	-380.686	-384.046	-384.038
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-376.433	-384.303	1.000	-383.303	-375.981	-380.686	-384.046	-384.038

Programma 2. Leven, reizen en documenten

bedragen in €

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Bijstellingen	-	-	-	-	-
Leges naturalisatie en rijbewijzen	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500
Diverse bijstellingen < € 10.000	-11.500	-500	-8.500	-8.500	-8.500
	1.000	12.000	4.000	4.000	4.000

Bijstellingen

Leges Burgerbalie

Ervaringscijfers laten zien dat de legesopbrengsten structureel hoger zijn dan de raming. Dit vindt zijn oorzaak o.a. in de indexatie van de tarieven die de afgelopen jaren niet is vertaald in de begroting. Daarnaast ligt de oorzaak ten dele in een hoger aantal aanvragen. Dit zien we vooral terug bij de naturalisatieverzoeken.

Middelen: € -/- 12.500 structureel

Programma 3 Openbare orde en veiligheid

Programma 3. Openbare orde en veiligheid

bedragen in €

	Rekening 2021	Begroting 2022	Mutaties 2022 (V/N)	Bijgestelde begr. 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	28.900	9.800	0	9.800	9.800	9.800	9.800	9.800
Lasten	2.039.241	1.914.447	104.205	2.018.652	1.952.162	1.952.020	1.948.273	1.948.251
Saldo van baten en lasten	-2.010.341	-1.904.647	-104.205	-2.008.852	-1.942.362	-1.942.220	-1.938.473	-1.938.451
Toevoeging aan reserves	14.458	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	30.658	16.200	0	16.200	16.200	16.200	16.200	0
Resultaat	-1.994.141	-1.888.447	-104.205	-1.992.652	-1.926.162	-1.926.020	-1.922.273	-1.938.451

Programma 3. Openbare orde en veiligheid

bedragen in €

OMSCHRIJVING	2022	2023	2024	2025	2026
Bijstellingen:					
- Kapitaallasten: daling renteomslag van 1,0% naar 0,25%	-605	-568	-531	-493	-479
- Kapitaallasten: wijziging afschrijvingslasten	1.419	1.419	1.419	1.419	1.419
Bijstelling kapitaallasten	814	851	888	926	940
Gemeenschappelijke regelingen:					
- Multi-disciplinaire veiligheidszaken, bijdrage VRZH	71.313	74.712	74.712	74.712	74.712
Biedingen:					
- Criminaliteitspreventie en - bestrijding WPG, en audit WPG	20.000	10.000	10.000	10.000	10.000
- Multi-disciplinaire veiligheidszaken	9.500	-	-	-	-
Diverse bijstellignen < € 10:000	2.578	2.578	2.578	2.578	2.578
	104.205	88.141	88.178	88.216	88.230

Gemeenschappelijke regelingen

Bijdrage Veiligheidsregio

De nieuwe CAO, stijgende kosten en exogene ontwikkelingen zorgen voor een negatief resultaat waardoor onze bijdrage aan de Veiligheidsregio flink toeneemt. Het is goed om deze hogere bijdrage te zien in de context van meerjarige teruggaven aan de gemeenten in periode 2014-2019 en significante besparingen die de VRZH reeds heeft gerealiseerd. Daarnaast wordt een forse financiële inzet gedaan om het uitreden van Leerdam en Zederik op te vangen, waarvoor we niet volledig worden vergoed.

Middelen: 2022: € 71.313 2023 t/m 2026 € 74.212

Biedingen

WPG

Sinds 2019 vallen (persoons)gegevens die boa's verwerken als opsporingsambtenaar onder de Wet politiegegevens (Wpg). De Wpg schrijft voor dat twee jaar na inwerkingtreding van de wet (dus in 2021) en vervolgens eenmaal in de vier jaar de verwerkingsverantwoordelijke de uitvoering van de bij of krachtens de wet gegeven regels door een privacy audit laat controleren. In 2021 is deze externe audit een jaar uitgesteld, deze vindt daarmee in 2022 plaats. De aanbesteding is inmiddels opgestart.

Middelen: 2022: € 20.000 2023 t/m 2026 € 10.000

Grootschalige oefening hoog water

In samenwerking met Reddingsbrigade Nederland de VRZH faciliteert onze gemeente in een grootschalige oefening 'hoog water'. Het regionaal risicoprofiel van de VRZH omschrijft een crisis ten gevolge van wateroverlast als 'zeer reëel'. Naar aanleiding van de crisis afgelopen jaar in Limburg vind er oktober dit jaar een grootschalige oefening plaats in onze gemeente om te onderzoeken of wij hier als gemeente weerbaar tegen zijn.

Middelen € 2022 € 9.500,-.

Voertuig voor toezicht en handhaving

Als werkgever voorzien wij onze medewerkers van de voorzieningen die zij nodig hebben om hun werk goed uit te voeren. Vanuit duurzaamheidsoverwegingen kiezen wij daarom voor een elektrische dienstauto waarmee onze buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA) veilig en efficiënt zijn werk kan doen. Net zoals bij de voertuigen van onze buitendienst is aanschaf financieel voordeliger dan lease. Voor de aanschaf vragen wij in deze perspectiefnota een investeringskrediet aan. De jaarlijkse bijkomende kosten (zoals opladen en onderhoud) vangen wij op binnen de bestaande budgetten.

Programma 4 Verkeer en vervoer

Programma 4. Verkeer en vervoer

bedragen in €

	Rekening 2021	Begroting 2022	Mutaties 2022 (V/N)	Bijgestelde begr. 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	173.218	133.831	0	133.831	133.831	133.831	133.831	133.831
Lasten	2.277.903	2.784.031	14.345	2.798.376	2.836.040	2.922.215	2.732.766	2.717.684
Saldo van baten en lasten	-2.104.685	-2.650.200	-14.345	-2.664.545	-2.702.209	-2.788.384	-2.598.935	-2.583.853
Toevoeging aan reserves	1.631.952	450.400	0	450.400	530.400	525.400	513.400	513.400
Onttrekking aan reserves	1.536.992	853.573	23.978	877.551	863.203	824.645	609.778	611.325
Resultaat	-2.199.645	-2.247.027	9.633	-2.237.394	-2.369.406	-2.489.139	-2.502.557	-2.485.928

Programma 4. Verkeer en vervoer

bedragen in €

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Bijstellingen:					
- Kapitaallasten: daling renteomslag van 1,0% naar 0,25%	-77.671	-125.402	-129.906	-127.657	-121.942
- Kapitaallasten: wijziging afschrijvingslasten	11.838	-75.147	-19.018	-9.473	-9.486
- Kapitaallasten: wijziging dekkingsreserve(s)	-23.978	48.863	17.676	8.131	8.146
Bijstelling kapitaallasten	-89.811	-151.686	-131.248	-128.999	-123.282
Gemeenschappelijke regelingen:					
- Openbare verlichting	11.178	11.178	11.178	11.178	11.178
Biedingen:					
- Basis Registratie Ondergrond: extra taken	-	7.500	7.500	7.500	7.500
- Verkeerseducatie	17.500	-	-	-	-
Herijkingen:					
Beheer waterbus en walstroom van programma 1	44.000	44.000	44.000	44.000	44.000
Diverse bijstellingen < € 10.000	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
	-9.633	-81.508	-61.070	-58.821	-53.104

Bijstellingen

Kapitaallasten

Zie toelichting bij programma 14 (bijlage 2).

Openbare verlichting

Er wordt een hogere bijdrage per lantaarnpaal in rekening gebracht. Enerzijds doordat nu aansluiting is gezocht bij een CAO, anderzijds om stijgende kosten te kunnen dekken.

Middelen: €11.178 structureel

Biedingen

Verkeerseducatie

In de vooruitblikken op 2023, 2024 en verder zijn een aantal nieuwe beleidsstukken gepland. Deze beleidsstukken zullen naast de gebruikelijke werkzaamheden van het personeel voor een erg hoge druk zorgen. Het is dus gewenst om een budget voor handen te hebben met als doel het inhuren van extra krachten om deze nieuwe initiatieven goed in beleid te krijgen. Een voorbeeld van een nieuw initiatief is bijvoorbeeld 'de beleidsnota fiets'. Ervaring leert echter dat voor veel van deze nieuwe initiatieven een vrij hoge mate van expertise nodig is op het gebied van verkeer en vervoer. Deze expertise is vaak vrij specialistisch en verschilt per initiatief. Dit maakt dat verschillende nieuwe initiatieven om verschillende expertises vragen. En daarmee dus ook om verschillende inhuurkrachten.

Middelen: €17.500 incidenteel

Investerings

Voor de volgende investeringen vragen wij een investeringskrediet aan (Zie voor meer informatie bijlage 4 Investeringsoverzicht):

- Reconstructie Oude Nieuweweg
- Reconstructie 't Laantje
- Brug Marsstraat
- Vervangen Duiker onder de Kievit
- Reconstructie Oude Nieuweweg Riolerings

Herijkingen

Beheer waterbus en walstroom van Programma 1 Bestuur.

Middelen: €44.000 structureel

Programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid

Programma 5. Ondernemen en bedrijvigheid

bedragen in €

	Rekening 2021	Begroting 2022	Mutaties 2022 (V/N)	Bijgestelde begr. 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	206.509	177.700	0	177.700	177.700	177.700	177.700	177.700
Lasten	280.295	584.579	-8.361	576.218	579.363	569.466	569.547	569.535
Saldo van baten en lasten	-73.786	-406.879	8.361	-398.518	-401.663	-391.766	-391.847	-391.835
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	6.080	10.000	0	10.000	10.000	0	0	0
Resultaat	-67.706	-396.879	8.361	-388.518	-391.663	-391.766	-391.847	-391.835

Programma 5. Ondernemen en bedrijvigheid

bedragen in €

OMSCHRIJVING	2022	2023	2024	2025	2026
Bijstellingen:					
- Kapitaallasten: daling renteomslag van 1,0% naar 0,25%	-5.466	-5.439	-5.413	-5.386	-5.360
Herijkingen:					
- Handel en ambacht: van programma 1	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Diverse bijstellingen < € 10.000	-5.395	-5.395	-5.395	-5.395	-5.395
	-8.361	-8.334	-8.308	-8.281	-8.255

Bedragen onder € 10.000 worden niet toegelicht.

Programma 6 Scholing

Programma 6. Scholing

bedragen in €

	Rekening 2021	Begroting 2022	Mutaties 2022 (V/N)	Bijgestelde begr. 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	181.000	236.753	241.882	478.635	126.000	126.000	126.000	126.000
Lasten	1.004.606	1.232.211	134.572	1.366.783	1.039.264	1.038.416	1.016.936	1.025.565
Saldo van baten en lasten	-823.606	-995.458	107.310	-888.148	-913.264	-912.416	-890.936	-899.565
Toevoeging aan reserves	124.509	40.000	0	40.000	50.000	60.000	80.976	80.976
Onttrekking aan reserves	124.995	41.652	-202	41.450	41.480	41.502	41.518	41.530
Resultaat	-823.120	-993.806	107.108	-886.698	-921.784	-930.914	-930.394	-939.011

Programma 6. Scholing

bedragen in €

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Bijstellingen:					
- Kapitaallasten: daling renteomslag van 1,0% naar 0,25%	-105.958	-103.336	-100.629	-97.924	-95.371
- Kapitaallasten: wijziging afschrijvingslasten	-201	-203	-205	-207	-210
- Kapitaallasten: wijziging dekkingsreserve(s)	202	203	206	207	209
Bijstelling kapitaallasten	-105.957	-103.336	-100.628	-97.924	-95.372
Diverse bijstellingen € 10.000	-1.151	-1.151	-1.151	-1.151	-1.151
	-107.108	-104.487	-101.779	-99.075	-96.523

Bijstellingen

Kapitaallasten inclusief toegerekende rente
Zie toelichting bij programma 14 (bijlage 2).

Kapitaallasten t.l.v. reserve
Zie toelichting bij programma 14 (bijlage 2).

Programma 7 Samenleven

Programma 7. Samenleven

bedragen in €

	Rekening 2021	Begroting 2022	Mutaties 2022 (VJN)	Bijgestelde begr. 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	1.180.980	722.580	0	722.580	722.580	722.580	722.580	722.580
Lasten	2.156.836	1.940.310	-82.534	1.857.776	1.867.207	1.861.440	1.869.238	1.877.011
Saldo van baten en lasten	-975.856	-1.217.730	82.534	-1.135.196	-1.144.627	-1.138.860	-1.146.658	-1.154.431
Toevoeging aan reserves	882.000	48.000	0	48.000	48.000	48.000	48.000	48.000
Onttrekking aan reserves	761.995	117.715	-3.605	114.110	107.889	103.216	109.216	115.216
Resultaat	-1.095.861	-1.148.015	78.929	-1.069.086	-1.084.738	-1.083.644	-1.085.442	-1.087.215

Programma 7. Samenleven

bedragen in €

OMSCHRIJVING	2022	2023	2024	2025	2026
Bijstellingen:					
- Kapitaallasten: daling renteomslag van 1,0% naar 0,25%	-64.580	-65.156	-63.571	-62.005	-60.386
- Kapitaallasten: wijziging afschrijvingslasten	-12.748	-12.208	-12.208	-12.208	-12.208
- Kapitaallasten: wijziging dekkingsreserve(s)	3.605	3.065	3.065	3.065	3.065
Bijstelling kapitaallasten	-73.723	-74.299	-72.714	-71.148	-69.529
Diverse bijstellingen < € 10.000	-5.206	-5.206	-5.206	-5.206	-5.206
	-78.929	-79.505	-77.920	-76.354	-74.735

Bijstellingen

Kapitaallasten incl. toegerekende rente

Zie toelichting bij programma 14 (bijlage 2).

Schobschuurmachine sporthal

De schobschuurmachine is kapot gegaan. Er moet een nieuwe machine worden aangeschaft. Voor de aanschaf vragen wij in deze perspectiefnota een investeringskrediet aan. De jaarlijkse kosten (zoals afschrijvingen/onderhoud) vangen wij op binnen de bestaande budgetten.

Programma 8 Werk en inkomen

Programma 8. Werk en inkomen		bedragen in €						
	Rekening 2021	Begroting 2022	Mutaties 2022 (V/N)	Bijgestelde begr. 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	2.662.767	2.365.628	0	2.365.628	2.365.628	2.365.628	2.365.628	2.365.628
Lasten	3.996.829	4.103.372	-14.152	4.089.220	3.483.293	3.620.692	3.734.686	3.820.438
Saldo van baten en lasten	-1.334.063	-1.737.744	14.152	-1.723.592	-1.117.665	-1.255.064	-1.369.058	-1.454.810
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	80.000	100.000	0	100.000	0	0	0	0
Resultaat	-1.254.063	-1.637.744	14.152	-1.623.592	-1.117.665	-1.255.064	-1.369.058	-1.454.810

Programma 8. Werk en inkomen		bedragen in €				
Ormschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	
Gemeenschappelijke regelingen:						
- Bijstandsverl., inkomensvz. en subsidies: bijstelling GR Sociaal	9.000	-130.257	-73.613	-16.666	44.086	
- Re-integr- en participatievz. Part.wet: bijstelling GR Sociaal	-18.000	-411.107	-369.187	-349.870	-324.870	
Diverse bijstellingen < € 10.000	-5.152	-5.152	-5.152	-5.152	-5.152	
	-14.152	-546.516	-447.952	-371.688	-285.936	

Gemeenschappelijke regelingen

Bijdrage GR Sociaal

We kijken voor het eerst vooruit naar een begroting van de GR Sociaal. Voor meerdere onderdelen van de oude GR is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met de Servicegemeente Dordrecht. Van alle kanten is hard gewerkt om de transitie naar de GR Sociaal mogelijk te maken en wordt nu invulling gegeven aan de nieuwe GR. De totstandkoming van de GR Sociaal is het gevolg van de wens van veel gemeenten en hun raden naar meer grip en sturing op het sociaal domein.

We hebben te maken met grote onzekerheden. De oorlog in de Oekraïne, inflatie, stijgende energiekosten en de gevolgen van het stopzetten van de Corona steunmaatregelen hebben impact op het besteedbaar inkomen, met name bij minima. In eerdere begrotingen is gewerkt met bandbreedten. Dit gaf gemeenten enige speelruimte hoe zij de regionale begroting verwerkten in hun eigen begroting. De begroting 2023 doet dit niet, waardoor de speelruimte van gemeenten is weggevallen. Hierdoor wordt de lokale keuzevrijheid beperkt.

Vòòr 2023 werden de meeste apparaatslasten van de SDD verdeeld op basis van het aantal bijstandsontvangers. Het WMO-gebruik kan daar sterk van afwijken. Dit was en is voor onze gemeente het geval. Het daadwerkelijke gebruik van voorzieningen van de GR Sociaal is de basis voor de nieuwe verdeling en veroorzaakt herverdeeleeffecten. Met ingang van 2023 worden zodoende nieuwe kostenverdeelsleutels gebruikt voor het bepalen van de bijdragen van de gemeenten. De herverdeeleeffecten hebben als resultaat dat de ene gemeente minder gaat bijdragen aan de GR Sociaal en de andere gemeente juist meer. Voor onze gemeente vallen deze herverdeeleeffecten ongunstig uit. Om dit effect de komende jaren te dempen is er besloten om een periode van ingroei van vier jaar te hanteren. In de periode zijn deze effecten volgens onderstaand schema in de begroting opgenomen:

2023: 75% huidige systematiek 25% nieuwe systematiek
 2024: 50% huidige systematiek 50% nieuwe systematiek
 2025: 25% huidige systematiek 75% nieuwe systematiek
 2026: 100% nieuwe systematiek

In de begroting van de GR Sociaal is een structurele investering van €500.000 begroot voor de ontwikkeling van de Informatievoorziening Sociale Dienst Drechtsteden. Bovenstaande effecten laten eveneens een verhoging zien van de uitvoeringskosten GR Sociaal.

De uitgaven voor de participatiewet en inkomensondersteuning; ontwikkelen naar werk, vallen lager uit. De verwachte negatieve gevolgen van Corona zijn voor wat betreft de werkgelegenheid tot nu toe uitgebleven. Integendeel: er is een grote vraag naar personeel waardoor het aantal uitkeringsgerechtigden een daling laat zien. Echter is het onzeker of dit zo blijft na het beëindigen van de ondersteuningsmaatregelen. Dit alles nog los van de onzekere situatie rondom de oorlog in Oekraïne.

Programma 9 Zorg en Welzijn

Programma 9. Zorg en welzijn

bedragen in €

	Rekening 2021	Begroting 2022	Mutaties 2022 (VJN)	Bijgestelde begr. 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	756.945	96.500	113.124	209.624	96.500	96.500	96.500	96.500
Lasten	14.364.029	13.259.348	1.587.956	14.847.304	14.987.676	15.233.352	15.553.578	15.878.484
Saldo van baten en lasten	-13.607.084	-13.162.848	-1.474.832	-14.637.680	-14.891.176	-15.136.852	-15.457.078	-15.781.984
Toevoeging aan reserves	92.051	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	578.750	412.051	80.000	492.051	195.000	0	0	0
Resultaat	-13.120.385	-12.750.797	-1.394.832	-14.145.629	-14.696.176	-15.136.852	-15.457.078	-15.781.984

Programma 9. Zorg en welzijn

bedragen in €

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Bijstellingen:					
- Kapitaallasten: daling renteomslag van 1,0% naar 0,25%	-1.571	-1.527	-1.480	-1.432	-1.381
Gemeenschappelijke regelingen:					
- Alg. voorz. Wmo-Jeugd/Wmo	-	15.863	19.770	24.381	33.381
- Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid: bijstelling GR-Sociaal	-1.000	9.028	18.347	26.522	24.068
- Individuele voorzieningen natura Jeugd: bijstelling SOJ	1.357.186	1.430.668	1.395.537	1.395.537	1.395.537
- Maatwerkvoorz. natura immaterieel Wmo: bijstelling GR-Sociaal	-16.000	47.628	286.499	546.181	855.199
- Maatwerkvoorz. natura materieel Wmo	-	-13.998	-9.331	-4.091	4.909
- PGB Wmo-Jeugd/Jeugd: bijstelling SOJ	15.905	72.738	72.738	72.738	72.738
- Sociaal team - Front office: bijstelling SOJ	43.988	23.277	23.440	23.440	23.440
- Veiligheid, reclassering en opvang Jeugd: bijstelling SOJ	15.542	150.038	150.038	150.038	150.038
- Vreemdelingen: bijstelling GR-sociaal	-6.000	74.846	91.297	93.717	93.717
Biedingen:					
- Kinderopvang en peuterspeelzalen	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
- Maatwerkvoorz. natura immaterieel Wmo: sociaal loket op gemeentehuis	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
- Opvang en beschermd wonen/beleid Wmo: cofinanciering pilot Wijk-GGD	35.000	-	-	-	-
- Sociaal team - Front office: uitbreiding waakvlam team	45.000	45.000	-	-	-
- Mutatie reserve sociaal domein: co-financiering / waakvlam	-80.000	-45.000	-	-	-
Herijkingen:					
naar Programma 13 Bedrijfsvoering	-45.218	-45.218	-45.218	-45.218	-45.218
Diverse bijstellingen < € 10.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
	1.394.832	1.795.343	2.033.637	2.313.813	2.638.428

Gemeenschappelijke regelingen

Bijdrage GR Dienst Gezondheid & Jeugd; Serviceorganisatie Jeugd (SOJ)

Vanaf 2023 is de solidariteit in de regio geheel afgebouwd. De begroting SOJ is vanaf dat jaar opgebouwd met een raming van de kosten per gemeente. De SOJ adviseert om van een aflopende groei uit te gaan. In het AB van 7 april is unaniem besloten om te kiezen voor een scenario, met daarin 5%, 2,% en 0% groei op de jeugdhulpuitgaven.

Lokale verantwoordelijkheid en regionale samenwerking

De hoge kosten van de jeugdhulp blijven zorgelijk. Terwijl de aantallen lokaal zijn afgenomen, nemen de zorgkosten per cliënt toe, evenals de toename van de inkomsten van zorgaanbieders. Nieuwe contractafspraken in 2022 moeten hier lucht bieden, evenals het normenkader. Lokaal zetten wij sterk in op de vraag 'wat is jeugdhulp en wat ook niet?'. Wij realiseren ons dat de gemeentelijke toegang tot jeugdhulp een belangrijk instrument is om de kosten te drukken. Ook de uitvoering van onze visie sociaal domein ligt ook voor een groot deel lokaal, denk aan de manier waarop het sociaal team is georganiseerd.

Realistische begroting

De begroting van de SOJ voorziet een bijdrage van onze gemeente van ca. € 6.7 mln. voor de uitvoering van de Jeugdwet. In eerdere zienswijze heeft de gemeente Hardinxveld-Giessendam zorgen geuit over de manier waarop de prognose wordt berekend. Het laatste kwartaal van 2021 zagen wij een opvallende stijging van plaatsingen in de jeugdhulp van onze gemeente. Deze plaatsingen zorgen voor pieken in

onze kosten. Door het afschaffen van de solidariteit worden pieken en dalen in de zorgdeclaraties niet meer opgevangen door de regio. Wanneer we deze pieken meerjarig doorrekenen in de prognose, ontstaat er geen realistisch beeld van de gemiddelde jeugdhulpkosten voor onze gemeente. Wij verwachten dat deze jeugdigen ook niet langdurig deze plaatsingen nodig zullen hebben. Hier zullen wij lokaal op inzetten. We hebben een bedrag van € 624.000 hiervoor opgenomen in onze begroting. Daarnaast zijn in het voorgestelde bedrag nog niet de effecten voogdij/18+ verwerkt van € 592.500. Het bedrag dat de gemeente Hardinxveld-Giessendam in de begroting SOJ wil laten opnemen komt, na het in mindering brengen van bovengenoemde bedragen, op: ca. € 5.4 mln. De bijstellingen SOJ worden in bovenstaande tabel weergegeven.

Bijdrage GR Sociaal

Vreemdelingen

Per 1 januari 2022 is de nieuwe Wet inburgering van kracht. Daarmee is de verantwoordelijkheid voor de inburgering van asielstatushouders en gezinsmigranten bij gemeenten komen te liggen. Een deel van de taken wordt door de Sociale Dienst Drechtsteden uitgevoerd. Bij de bepaling van het budget is in gezamenlijkheid gekeken naar de overkomende rijksmiddelen en de verdeling daarvan.

Gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid

Door de hoge inflatie en gematigde loonstijgingen is er een negatieve koopkrachtontwikkeling dat zorgt voor een toename van armoede. De druk op ondersteuning bij individuele onvoorziene noodzakelijke uitgaven die de draagkracht van een huishouden overstijgen, wordt hierdoor groter. Hierdoor zal er meer gebruik gemaakt worden van de armoede-minimavoorzieningen zoals de Collectieve zorgverzekering voor minima, Persoonlijk minimabudget, SMS-kinderfonds, Bijzondere Bijstand en bewindsvoering. Dit betekent dat we als gemeente ons nog meer richten op voorkomen - dat beter is dan genezen, en met de signalen van onze inwoners vanuit bijvoorbeeld de vroegsignalering achter de voordeur proberen te komen en te doen wat nodig is. De connectie met het sociaal team is hierbij van zeer groot belang. Daarnaast is het van groot belang dat we niet alleen blijven kijken naar de werkgelegenheidskansen maar blijven investeren in de relaties van ons lokale netwerk om de druk enigszins en zo mogelijk te verlichten.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

Op het gebied van maatschappelijke ondersteuning zijn twee belangrijke ontwikkelingen die de afgelopen jaren van invloed zijn geweest op de toenemende uitgaven. Zij gelden niet alleen in de Drechtsteden, maar spelen landelijk. Deze ontwikkelingen zijn (1) een toename in het aantal toegekende maatwerkvoorzieningen en (2) een stijgende kostprijs van de maatwerkvoorzieningen. Sinds 2016 zien we een gestage groei van de maatwerkvoorzieningen als gevolg van de vergrijzing, de extramuralisering en de ambulantisering. Mensen worden ouder, blijven langer zelfstandig wonen, en hebben vaak te maken met zwaardere problematiek. Daarnaast behandelt ggz steeds meer mensen in de thuissituatie. Hierdoor wordt vaker een beroep gedaan op de maatwerkvoorzieningen WMO. Sinds 2019 zien we bovendien een forse groei op de huishoudelijke ondersteuning en de woningaanpassingen als gevolg van de invoering van het abonnementstarief eigen bijdrage.

De 'Herverdeeleffecten' en de structurele investering voor de informatievoorziening gelden eveneens voor de WMO. Wij verwijzen hiervoor naar de toelichting bij programma 8

Biedingen

Kinderopvang/peuterspeelzalen

De aanvraag voor gemeentetoeslag peuterspeelzalen betreft een open einde regeling. Op basis van werkelijke aanvragen is het huidige budget niet toereikend. Daarom dient het bedrag in de begroting structureel opgehoogd te worden.

Sociaal loket gemeentehuis

Sinds enkele jaren biedt de Sociale Dienst Drechtsteden op twee dagdelen per week een inlooppunctie voor vragen van inwoners op het gebied van werk, inkomen en ondersteuning. Deze dienstverlening wordt jaarlijks afgesloten middels een dienstverleningsovereenkomst en maakt geen onderdeel uit van de lopende begroting van de GR Sociaal.

Cofinanciering wijk-GGD

In 2022 is de gemeente gestart met een pilot wijk-GGD in het sociaal team. De wijk-GGD is een verbindingsfunctionaris op het snijvlak van zorg en veiligheid en richt zich op verwarde personen. Voor deze pilot is gebruik gemaakt van een subsidie van ZonMW. De subsidie was niet dekkend voor de kosten van de pilot. Aanvullende dekking wordt gevonden in de reserve sociaal domein.

Uitbreiding Waakvlam team

Een groot deel van de caseload van het sociaal team betreft laagdrempelige ondersteuning van lage frequentie voor een langere duur (de zogenaamde 'waakvlam'). Om deze ondersteuning te bieden is uitbreiding van het "waakvlam team" noodzakelijk. Dekking wordt gevonden in de reserve sociaal domein.

Programma 10 Gezondheid en milieu

Programma 10. Gezondheid en milieu

bedragen in €

	Rekening 2021	Begroting 2022	Mutaties 2022 (VJN)	Bijgestelde begr. 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	4.875.912	4.462.758	8.000	4.470.758	4.470.758	4.470.758	4.470.758	4.470.758
Lasten	4.659.916	3.856.515	366.430	4.222.945	4.073.253	4.049.274	4.033.059	4.035.011
Saldo van baten en lasten	215.995	606.243	-358.430	247.813	397.505	421.484	437.699	435.747
Toevoeging aan reserves	63.000	15.000	0	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Onttrekking aan reserves	120.472	249.119	0	249.119	26.695	6.917	6.955	6.995
Resultaat	273.467	840.362	-358.430	481.932	409.200	413.401	429.654	427.742

Programma 10. Gezondheid en milieu

bedragen in €

OMSCHRIJVING	2022	2023	2024	2025	2026
Bijstellingen:					
- Kapitaallasten: daling renteomslag van 1,0% naar 0,25%	-136.445	-134.392	-134.745	-134.928	-135.012
- Kapitaallasten: toerekening externe rente 3,0%	184.035	177.002	169.652	161.971	153.945
- Kapitaallasten: wijziging afschrijvingslasten	-6.480	408	416	425	434
- Kapitaallasten: wijziging voorziening	-65.528	-66.893	-58.332	-49.671	-40.845
Bijstelling kapitaallasten	-24.418	-23.875	-23.009	-22.203	-21.478
- Opbrengst begraafplaatsen	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
- Omgevingsdienst ZHZ	-	54.016	54.016	54.016	54.016
Herijkingen:					
- Van programma 9 Zorg en Welzijn	-4.794	-4.794	-4.794	-4.794	-4.794
- Duurzaamheid - energietransitie van Programma 1	6.300	6.300	6.300	6.300	6.300
- Omgevingsdienst ZHZ: van Programma 11 Bouwen-wonen en gebruiken	389.342	389.342	389.342	389.342	389.342
Diverse bijstellingen < € 10.000					
	358.430	412.989	413.855	414.661	415.386

Bijstellingen

Kapitaallasten

Zie toelichting programma 14 (bijlage 2).

Opbrengst begraafplaatsen

Ervaringscijfers laten zien dat dit budget niet meer helemaal aansluit op de werkelijke opbrengsten. Oorzaak daarvan is dat enerzijds sprake is van hogere tarieven, anderzijds sprake van meer begrafenissen.

Middelen: -/- € 8.000 structureel

Omgevingsdienst ZHZ

Overdracht bodemsaneringstaken

Op dit moment is de Provincie Zuid-Holland bevoegd gezag over de bodemsaneringstaken. Zij belegt deze taken bij OZHZ. Onder de Omgevingswet wordt de gemeente bevoegd gezag. OZHZ zal nog steeds de uitvoering doen, maar de financiële lasten komen te liggen bij de gemeente. Er was en is veel discussie over de Rijksmiddelen die beschikbaar komen voor deze taakuitvoering. Deze zijn dusdanig beperkt dat de taakuitvoering in gevaar komt. Om de continuïteit binnen de omgevingsdienst te waarborgen zijn er extra middelen vanuit de gemeente nodig. Op basis van gegevens van de afgelopen jaren heeft OZHZ berekend dat de kosten voor Hardinxveld-Giessendam uitkomen op €65.000. Omdat er nog veel onzekerheden zijn adviseert OZHZ om €40.600 structureel en €24.400 incidenteel voor 2023 op te nemen. Omdat er nog geen definitieve uitspraak is over de Rijksmiddelen, de principiële discussie die hiermee samenhangt (middelen moeten taak volgen), en een deel van deze taken ook afhangen van het grondverzet binnen de gemeente is het voorstel om vanaf 2023 €40.600 structureel te ramen en het resterende deel op te nemen in de risicoparagraaf.

Bedrijfsmatige asbestmeldingen

In de Omgevingswet is vastgelegd dat bedrijfsmatige asbestmeldingen een basistaak voor de omgevingsdiensten wordt. Op dit moment is het nog een taak die binnen de gemeentelijke organisatie uitgevoerd wordt. De kosten hiervan zitten verweven in de huidige capaciteit van de vergunningverleners. Het is niet mogelijk om de benodigde middelen uit de huidige capaciteit los te weken. Vanaf 2023 is daarom structureel €11.416 nodig.

Vergunningverlening milieu

Vanwege diverse veranderingen op het gebied van vergunningverlening milieu (o.a. vooroverleg, veranderende informatie- en meldingsplichten) verwacht OZHZ meer tijd nodig te hebben om deze taken uit te voeren. Er zit nu nog een onzekerheidsmarge in wat de werkelijke kosten zijn. Voorstel is daarom om vanaf 2023 €2000 structureel op te nemen.

Middelen: -/- € 54.016 structureel vanaf 2023

Herijkingen

Van programma 9 Zorg en Welzijn, van Programma 1 Bestuur
Omgevingsdienst ZHZ: van Programma 11 Bouwen-wonen en gebruiken

Middelen: -/- € 390.848 structureel

Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken

Programma 11. Bouwen, wonen en gebruiken

bedragen in €

	Rekening 2021	Begroting 2022	Mutaties 2022 (VJN)	Bijgestelde begr. 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	5.667.914	9.144.929	-27.911	9.117.018	5.561.436	8.145.541	5.612.062	5.642.998
Lasten	5.820.094	10.138.737	-335.355	9.803.382	6.180.129	9.114.595	6.519.420	6.589.076
Saldo van baten en lasten	-152.181	-993.808	307.444	-686.364	-618.693	-969.054	-907.358	-946.078
Toevoeging aan reserves	649.609	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	387.725	50.000	0	50.000	50.000	0	0	0
Resultaat	-414.064	-943.808	307.444	-636.364	-568.693	-969.054	-907.358	-946.078

Programma 11. Bouwen, wonen en gebruiken

bedragen in €

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Bijstellingen:					
- Kapitaallasten: daling renteomslag van 1,0% naar 0,25%	-2.738	-2.730	-2.723	-2.716	-2.716
- Baten omgevingsvergunningen	114.600	-89.400	-73.600	-164.720	-126.000
Herijkingen:					
- van Programma 13	-27.464	-27.464	-27.464	-27.464	-27.464
- Bestemmingsplannen: van Programma 10 Gezondheid en Milieu	-389.342	-389.342	-389.342	-389.342	-389.342
Diverse bijstellingen < € 10.000	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
	-307.444	-511.436	-495.629	-586.742	-548.022

Bijstellingen

Kapitaallasten

Zie toelichting programma 14 (bijlage 2).

Baten omgevingsvergunningen

In overleg met team Projecten zijn een aantal geplande projecten anders geprognostiseerd dan in een eerder stadium was voorzien. Dit heeft tot gevolg dat de verwachte leges in 2022 lager uitvallen en vanaf 2023 hoger dan de huidige raming

Middelen: 2022: - €114.600
 2023: € 89.400
 2024: € 73.600
 2025: € 164.720
 2026: € 126.000

Herijkingen

Inhuurkosten van Programma 13 Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen

Middelen: € 27.464 structureel

Bestemmingsplannen van Programma 10 Gezondheid en Milieu.

Middelen: € 389.342 structureel

Programma 12 Woonomgeving

Programma 12. Woonomgeving

bedragen in €

	Rekening 2021	Begroting 2022	Mutaties 2022 (V/N)	Bijgestelde begr. 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	11.113	1.000	0	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Lasten	1.043.298	1.134.410	-2.705	1.131.705	1.060.182	1.004.274	1.000.635	1.000.075
Saldo van baten en lasten	-1.032.184	-1.133.410	2.705	-1.130.705	-1.059.182	-1.003.274	-999.635	-999.075
Toevoeging aan reserves	137.969	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	151.559	151.559	0	151.559	0	0	0	0
Resultaat	-1.018.594	-981.851	2.705	-979.146	-1.059.182	-1.003.274	-999.635	-999.075

Programma 12. Woonomgeving

bedragen in €

OMSCHRIJVING	2022	2023	2024	2025	2026
Bijstellingen:					
- Kapitaallasten: daling renteomslag van 1,0% naar 0,25%	-2.705	-2.670	-2.635	-2.600	-2.578
- Kapitaallasten: wijziging afschrijvingslasten	-	4.375	4.375	4.375	4.375
Bijstelling kapitaallasten	-2.705	1.705	1.740	1.775	1.797
Biedingen:					
- Openbaar groen : vervangen 12 bomen Nieuweweg	-	36.000	-	-	-
	-2.705	37.705	1.740	1.775	1.797

Bijstellingen

Openbaar groen: vervangen 12 bomen Nieuweweg

Diverse bomen groeien erg slecht en verbetering doormiddel van ploffen en bemesten heeft geen resultaat opgeleverd. Daarom is het noodzakelijk om 12 bomen te vervangen.

Middelen: € 36.000 incidenteel in 2023

Programma 13 Financiering / Algemene dekkingsmiddelen

Programma 13. Financiering / Algemene dekkingsmiddelen

bedragen in €

	Rekening 2021	Begroting 2022	Mutaties 2022 (V/N)	Bijgestelde begr. 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	31.110.817	31.553.833	5.000	31.558.833	30.915.622	30.920.309	31.191.536	31.640.782
Lasten	698.899	41.229	251.620	292.849	216.968	181.422	155.085	133.063
Saldo van baten en lasten	30.411.917	31.512.604	-246.620	31.265.984	30.698.654	30.738.887	31.036.451	31.507.719
Toevoeging aan reserves	51.691	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	255.010	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	30.615.236	31.512.604	-246.620	31.265.984	30.698.654	30.738.887	31.036.451	31.507.719

Programma 13. Financiering / Algemene dekkingsmiddelen

bedragen in €

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Bijstellingen:					
- Kapitaallasten: rente opgenomen geldleningen	14.236	81.430	40.343	-301	-33.160
- Kapitaallasten: daling renteomslag van 1,0% naar 0,25%	414.368	460.297	459.462	452.279	441.159
- Kapitaallasten: toerekening externe rente 3,0%	-184.035	-177.002	-169.652	-161.971	-153.945
- Kapitaallasten: toerekening rente grondexploitaties	-84.189	-	-	-	-
Bijstelling kapitaallasten	160.380	364.725	330.153	290.007	254.054
Gemeenschappelijke regelingen:					
- Uitvoering Wet woz: stijging bijdrage	-	9.000	9.000	9.000	9.000
Herijkingen					
- toerekening inhuur naar diverse programma's	91.240	91.240	91.240	91.240	91.240
Diverse bijstellingen < € 10.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
	246.620	459.965	425.393	385.247	349.294

Bijstellingen

Kapitaallasten

Zie toelichting programma 14 (bijlage 2).

Herijkingen

Toerekening inhuur van diverse programma's

Middelen: € 91.240 structureel

Programma 14 Bedrijfsvoering

Programma 14 Bedrijfsvoering

bedragen in €

	Rekening 2021	Begroting 2022	Mutaties 2022 (V/N)	Bijgestelde begr. 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	124.025	36.027	4.850	40.877	36.027	36.027	36.027	36.027
Lasten	5.666.483	6.028.893	48.680	6.077.573	5.360.564	5.215.102	5.202.452	5.204.615
Saldo van baten en lasten	-5.542.458	-5.992.866	-43.830	-6.036.696	-5.324.537	-5.179.075	-5.166.425	-5.168.588
Toevoeging aan reserves	2.393.408	109.749	0	109.749	80.000	80.000	80.000	80.000
Onttrekking aan reserves	2.892.805	1.123.501	0	1.123.501	204.536	60.682	61.692	62.740
Resultaat	-5.043.061	-4.979.114	-43.830	-5.022.944	-5.200.001	-5.198.393	-5.184.733	-5.185.848

Programma 14 Bedrijfsvoering

bedragen in €

OMSCHRIJVING	2022	2023	2024	2025	2026
Bijstellingen:					
- Kapitaallasten: daling renteomslag van 1,0% naar 0,25%	-16.629	-19.077	-17.829	-17.138	-15.934
- Kapitaallasten: wijziging afschrijvingslasten	4.309	5.041	5.041	5.041	5.042
Bijstelling kapitaallasten	-12.320	-14.036	-12.788	-12.097	-10.892
Biedingen:					
- Hkpl ICT: meer Grid accounts, hogere licentie kosten	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Bijstellingen:					
- Hkpl Huisvesting:	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
- Hkpl Personele aangelegenheden: indexering salariskosten	-	200.000	200.000	200.000	200.000
Overige bijstellingen < € 10.000	-3.850	1.000	1.000	1.000	1.000
	43.830	-12.320	-12.320	-12.320	-12.320

Biedingen

ICT

Mede doordat we meer medewerkers hebben en vanwege GRID voor de raadsleden hebben we te maken met een grotere afname van Microsoft365 licenties. Dit brengt extra kosten met zich mee. Daarnaast is sprake van een flinke stijging van de (jaar)prijs per licentie. Hierdoor is structureel extra budget nodig met ingang van 2022

Middelen: € 50.000 structureel

Bijstellingen

Huisvesting

Ter beveiliging van het gemeentehuis.

Middelen: € 10.000 structureel

Salarissen

De cao Gemeenten/SGO heeft een looptijd tot en met 1 januari 2023. De eerste stappen voor de nieuwe cao 2023 zijn al gezet. Voor de meerjarenraming zijn wij vooralsnog uitgegaan van een stijging van 2% voor 2023 en volgende jaren.

Middelen: € 200.000 structureel vanaf 2023

Kapitaallasten

Voor de perspectiefnota zijn de kapitaallasten herrekend. De herrekening is onder ander nodig doordat op basis van de jaarrekening 2021 is gebleken dat investeringsbedragen afwijken van de oorspronkelijk raming en dat er daarnaast later over investeringen wordt afgeschreven, doordat ze per 31 december 2021 nog niet afgerond waren. Tot slot is bij de toekomstige investeringen gekeken of het verwachte jaar van uitvoering nog realistisch is. De herrekening van de kapitaallasten heeft het onderstaande positieve effect. Hierbij is al rekening gehouden met de kapitaallasten welke worden onttrokken aan een reserve. Deze mutaties hebben geen budgettair effect op de exploitatie omdat hierop ook de onttrekking aan de reserve op is aangepast.

2022	2023	2024	2025	2026
€ 157.515	€ 9.647	€ 17.222	€ 49.197	€ 73.219

Bijlage 3 Toelichting loon- en prijsstijgingen

Voor de loon- en prijsontwikkeling wordt gebruik gemaakt van het Centraal Economisch Plan 2020 van het Centraal Plan Bureau (CPB) en informatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Prijsindexcijfer				*	*	*
Huuraanpassingen	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%
Salarisaanpassingen gemeentepersoneel	2,00%	1,00%	1,00%	4,20%	2,50%	2,50%
Rente investeringen	1,00%	1,00%	1,00%	1,50%	1,50%	2,00%
Rente langlopende geldleningen (looptijd > 1 jaar)	1,00%	1,00%	1,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Rente kortlopende geldleningen (looptijd < 1 jaar)	0,00%	0,00%	0,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Aantal inwoners (per 1 januari)	18.511	18.410	18.295	18.053	17.928	17.872

Bij het opstellen van deze perspectiefnota zijn alle budgetten tegen het licht gehouden waarbij bijstelling heeft plaatsgevonden op basis van realiteit. Dit houdt in dat de budgetten 2022, jaarschijf 2023, als uitgangspunt hebben gediend en dat alleen bijstellingen plaats vinden, welke op basis van documenten kan worden onderbouwd. Voor de belastingen en tarieven is nog geen rekening gehouden met inflatiecorrectie. In de begroting zal op basis van de dan bekende prognose de inflatiecorrectie worden verwerkt.

Het streven is om de begroting cijfermatig gelijk te houden aan de perspectiefnota. Indien tussen het vaststellen van de perspectiefnota en het opstellen van de begroting zich voor- of nadelige ontwikkelingen voordoen dan zullen wij deze in de begroting specifiek benoemen.

Bijlage 4 Investeringsoverzicht 2022-2026

Omschrijving grootboeknummer	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	U/I	2022	2023	2024	2025	2026
03 Criminaliteitspreventie en - bestrijding							
Auto BOA (PPN 2023)			30.000				
04 Havens, vaarten, kaden en sluizen							
Nutvoorzieningen haven		U	37.244				
04 Openbare verlichting							
Renovatie straatverlichting in 2022 (2018-2021)	Openbare verlichting	U	184.000				
Renovatie straatverlichting 2022	Openbare verlichting	U	0				
Renovatie straatverlichting 2023	Openbare verlichting	U		46.000			
Renovatie straatverlichting 2024	Openbare verlichting	U			46.000		
04 Veerdiensten							
Aanpassen steiger veerdienst ivm elektr. varen		U	200.000				
Aanpassen steiger veerdienst ivm elektr. varen		I	-150.000				
Aanlegsteiger Waterbus		U	300.000				
Aanlegsteiger Waterbus		I	-200.000				
04 Verkeersvoorzieningen							
Verb. toegang station centrum Merwedelingel.		U	50.000				
Uitbreiding fietsparkeren Merwedelingelijn		U	181.907				
Uitbreiding fietsparkeren Merwedelingelijn		I	-180.000				
04 Waterlossingen en sloten							
(2017) Aanvullende maatregelen wateroverlast	Aanpak wateroverlast	U	297.911				
04 Wegen, straten en pleinen							
PROJ Asfalteren Spoorweg/Binnendams	Wegen	U	162.466				
(2021) Reconstructie Spindermolen	Wegen	U	225.000	225.000			
(2022) Asfalt	Wegen	U	220.000				
(2022) Elementen	Wegen	U	146.000				
(2022) Planmatig onderhoud bruggen		U	35.000				
Verbet. verkeersv. spoorwago. Giessenzoom		U	175.000				
Vorbereidingskr. reconstructie Spindermolen	Wegen	U	25.000				
Verb. verkeerssit. Nieuweweg-Nrd aank. grond		U	200.000				
Verb. verkeerssit. Nieuweweg-Noord	Ruimtelijke ontwikkelingen	U	2.500.000				
Herinrichting Buitendams fase 1	Wegen	U	100.000	700.000			
Herinrichting Buitendams fase 2	Wegen	U			800.000		
Aanpassen spoorwegovergang Binnendams		U		1.000.000			
Planmatig onderhoud bruggen 2023		U		35.000			
(2023) Asfalt	Wegen	U		220.000			
(2023) Elementen	Wegen	U		146.000			
Dijkverbreding en ontwikkeling de Rokerij		U		25.000			
Verbreding en herinrichting Spoorweg		U	390.000	800.000			
Planmatig onderhoud bruggen 2024		U				35.000	
(2024) Asfalt	Wegen	U				220.000	
(2024) Elementen	Wegen	U				146.000	
IJzergieterij, herinrichting kruising	Ruimtelijke ontwikkelingen	U	100.000	400.000			
IJzergieterij, kwaliteit open ruimte Waterfront	Ruimtelijke ontwikkelingen	U	50.000	200.000			
Reconstructie Hakgriend en Wilgenhout	Wegen	U	718.949				
Elementen Bellefleur, Talmastraat, Schapedrift	Wegen	U	24.193				
Inrichten parkeren Tielsweer	Wegen	U	45.000				
Uitkomsten visuele inspectie 2021	Wegen	U	146.708				
Inrichten depot Rijshaak		U	60.000				
Reconstructie 't Laantje (PPN 2023)	Wegen	U	320.000				
Brug Marsstraat (PPN 2023)		U	300.000				
07 Speelplaatsen							
Speelplaatsenplan 2021 - T00186	Speelplaatsen	U	128.328				
(2022) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen	U	90.000				
(2023) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen	U		90.000			
(2024) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen	U			90.000		
(2025) Speelplaatsenplan						90.000	
07 Sportvelden							
Onderhoud voetbalveld 4		U	72.500				
07 Zwembad De Duikelaar							
Verwarmingsinstallatie zwembad		U	185.000				
08 Sporthal Wielewaal							
Schrobschuurmachine sporthal (PPN 2023)		U	13.000				
10 Begraafplaatsen							
(2018) Uitbr. herinr.begraafplaats Spindermolen		U	175.000	352.349			
Ruimen delen begraafplaats Tiendweg - Verzamelgraf	Begraafplaatsen	U	72.600	72.600			
Subtotaal			7.430.806	4.311.949	1.337.000	90.000	0

Omschrijving grootboeknummer	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	U/I	2022	2023	2024	2025	2026
Subtotaal			7.430.806	4.311.949	1.337.000	90.000	0
10 Gemeentereiniging							
Plaatsen ondergrondse containers	Voorziening afval	U	20.000				
10 Pompen en riolen							
PROJ Riolering ZW hoek Boven Hardinxveld	Voorziening Riolering	U	60.316				
Rioleringsbeheerplan 2021 - T00216	Voorziening Riolering	U	500.000				
(2022) Vervanging/reparatie riolering	Voorziening Riolering	U	100.000				
(2022) Rioleringsbeheerplan	Voorziening Riolering	U		500.000			
(2023) Vervanging/reparatie riolering	Voorziening Riolering	U		100.000			
(2023) Rioleringsbeheerplan	Voorziening Riolering	U			500.000		
(2024) Vervanging/reparatie riolering	Voorziening Riolering	U			100.000		
(2024) Rioleringsbeheerplan	Voorziening Riolering	U				500.000	
(2025) Vervanging / reparatie riolering	Voorziening Riolering	U				100.000	
Spoorweg hwa riool aanpassen overstort	Voorziening Riolering	U	286.948				
Aanleg extra overstort (2021)	Voorziening Riolering	U	123.045				
Aanbrengen goten 1 of meer straten (2021)	Voorziening Riolering	U		200.000			
Aanbrengen goot in pr. Bernhardtstraat	Voorziening Riolering	U	75.000				
Hagvriend e.o. (2021)	Voorziening Riolering	U	164.772				
Vervanging (deel) riolering Tonneband	Voorziening Riolering	U	75.000				
Uitkomsten Rioloinspecties 2021	Voorziening Riolering	U	200.000				
Vervangen duiker onder Kievit (PPN 2023)	Voorziening Riolering	U			30.000		
14 Overhead							
Valbeveiliging gemeentehuis		U	30.000				
Heftruck en lader Komatsu - T00175		U	25.000				
Kolkenzuiger 2017 - T00176		U	35.000				
Vervanging MAN BX-FP-58 - T00178		U	121.080				
Vervanging autolaadkraan BX-FP-58 - T00179		U	29.000				
John Deere kooimaaiër - T00181		U	82.500				
Vervanging VW transporter 7-VVP-49 - T00194		U	50.000				
Vervanging VW transporter 6-VPX-86 - T00195		U	55.000				
Vervanging materiaalanhanger 2011 - T00198		U	12.000				
Vervangen tractor John Deere 6230		U			72.000		
Uitvoering motie "Meer bankjes in ons dorp"		U	35.000				
Energiebesparende maatregelen Gemeentewerf	Duurzaamheid	U	55.000				
Camera's raadzaal		U	6.944				
		S	9.572.411	5.111.949	2.039.000	690.000	-

Bijlage 5 Kasstroomoverzicht t.b.v. investeringsplanning

KASSTROOMOVERZICHT	(x € 1.000)				
	2022	2023	2024	2025	2026
RESULTAAT	153	272	257	647	-752
<i>Afscriptingen</i>					
Afscriptingen immateriële vaste activa	65	67	70	72	75
Afscriptingen materiële vaste activa - economisch nut	741	856	851	831	838
Afscriptingen materiële vaste activa - economisch nut heffing	334	385	401	408	433
Afscriptingen materiële vaste activa - maatschappelijk nut	453	590	726	751	747
Totaal afscriptingen	1.592	1.898	2.048	2.063	2.092
<i>Reserves/voorzieningen</i>					
Toename reserves/voorzieningen	1.437	1.438	1.428	1.416	1.402
Afname reserves/voorzieningen	-3.248	-1.529	-1.053	-845	-838
Totaal mutaties reserves/voorzieningen	-1.811	-91	374	570	564
KASSTROOM	-219	1.808	2.423	2.634	2.656
<i>Werkkapitaal</i>					
Mutaties vlottende activa	0	0	0	0	0
Mutaties vlottende passiva	0	0	0	0	0
Totaal mutatie werkkapitaal	0	0	0	0	0
KASSTROOM VOOR INVESTERINGEN ACTIVA	-219	1.808	2.423	2.634	2.656
INVESTERINGSRUIMTE O.B.V. FIN. VISIE EN RENTEBELEID (40% VV)	-365	3.013	4.038	4.389	4.426
<i>Netto-investeringen vaste activa</i>					
Toename immateriële vaste activa	0	0	0	0	0
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut	1.503	515	162	90	0
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut heffing	1.622	800	630	600	0
Investeringen materiële vaste activa - maatschappelijk nut	6.447	3.797	1.247	0	0
Investeringen volgens Investeringsoverzicht 2022-2026	-9.572	-5.112	-2.039	-690	0
VERSCHIL INVESTERINGSRUIMTE VERSUS INVESTERINGEN	-9.937	-2.099	1.999	3.699	4.426

PPN 2023:

* In bovenstaand overzicht is nog geen rekening gehouden met winsten vanuit de grondexploitatie en niet met toename / afname saldi grondexploitaties (incl. faciliterend deel)

* In het overzicht zijn de investeringen opgenomen. Zie bijlage 4. Daarbij dienen de volgende punten in ogenschouw te worden genomen:
- het betreft de raming van de kredieten en niet de bijbehorende kasstroom. In de praktijk blijkt dat uitvoering fasegewijs plaatsvindt en daarmee dus ook van invloed is op de kasstroom.
- van de investeringen die in de PPN zijn ingediend zijn nog geen kapitaallasten begroot. Dit wordt met de begroting 2023-2026 berekend.